

Laat ons ook durven

KAPITAAL IS EEN DURE GRAP
GEWORDEN

blz. 7

Sociaal

IN DE HEL VAN CALAIS

blz. 9

Lezen, zien en horen

RICHARD WILKINSON EN KATE
PICKETT'S SPIRIT LEVEL

blz. 11

— Volksgazet —

16 Blz
Prijs 50 c
Steun 1,- €

MEI - JUNI 2014 - nr 4

EEN LINKSE VUIST

tegen besparingen
en verrechtsing

LAAT ONS blz. 3-7
OOK DURVEN!

- 200.000 klimaatjobs is geen utopie
- Geldcreatie in publieke handen
- Maximumloon invoeren
- Basisinkomen mét arbeidsduurvermindering

EDITORIAAL

Rechts indammen, links versterken

25 mei is in zicht. Zelden hebben toekomstige verkiezingen zo lang vooraf het doen en laten van partijen, politici en middenveld bepaald. Sinds 2007 is het politieke landschap zich beginnen herschikken. LDD heeft het niet gehaald, N-VA wél en troont bovenaan in de opiniepeilingen met nagenoeg één derde van de kiesintenties. Jaren waren verkiezingen vergelijkbaar met een loopgravenoorlog waarbij om de vier of vijf jaar enkele procenten werden afgeknabbeld van de tegenstrever(s). Verbrokkeling was legio, maar coalitieregeringen maakten vele combinaties mogelijk. Dankzij het baanbrekend onderzoek Thomas Piketty weten we dat ook de middenklasse haar zekerheid en status aan het verliezen is. En bijgevolg begrijpen we beter waarom de financiële crisis van 2008 rechts een duw in de rug heeft gegeven. “We leven boven onze stand!”, “Het overheidsbeslag swingt de pan uit!”. Angst en onzekerheid groeit onder lagen van de bevolking die, althans dat denken ze, met minder belastingen nog steeds comfortabel welstellend zouden zijn. Misschien is de N-VA niets anders dan een communautaire Tea party?

Natuurlijk berust het succes van de N-VA ook op meer dan een fiscale revolutie tegen de welvaartstaat en de PS. Bijna alle politieke families zijn kiesverenigingen geworden en het politiek bedrijf is een sector waarin de carrièreplanning vroeg begint. Als politiek een beroep wordt en mensen nauwelijks nog een verschil zien inzake inhoud van het voorgestelde beleid dan moet men niet verwonderd opkijken als velen de grijze brij in blok verwerpen. Nieuwkomers hebben zich niet aan de macht verbrand en lijken onoverwinnelijk, zeker ter rechterzijde.

Progressieve intellectuelen vragen zich af waarom het hellend vlak niet is gekanteld naar links tijdens deze crisisjaren. De krach van 2008 symboliseert toch het failliet van deregulering en neoliberalisme? Men mag niet vergeten dat ook centrum-links het besparingsverhaal heeft verkondigd. ‘Het begrotingstekort moet gedicht worden!’ of: ‘de overheidsschuld moet terugbetaald worden’. Tijdens zijn campagne kondigde de Franse PS kandidaat voor het presidentschap François Hollande aan dat hij het begrotingsverdrag met Angela Merkel ging heronderhandelen. Eenmaal aan de macht kwam er niets van terecht en vandaag worden harde besparingsmaatregelen genomen terwijl de ondernemingen (onvoorwaardelijk) 50 miljard euro cadeau zullen krijgen om de competitiviteit te boosten.

De Europese sociaaldemocratie heeft de laatste jaren weinig verzet geboden tegen het programma van de Trojka en het saneringsbeleid dat in heel Europa het mes heeft gezet in sociale uitgaven, onderwijs, gezondheidszorg, etc. Maar de ontgoocheling heeft zich niet altijd en overal vertaald in verrechtsing. In verscheidene landen heeft een nieuwe linkerzijde haar draagvlak verruimd; soms met scores die van de NVA evenaren. Denken we maar aan Syriza in Griekenland of de Rood-Groene alliantie in Denemarken. Ook in Wallonië liggen de perspectieven voor links duidelijk gunstiger dan in Vlaanderen.

In Vlaanderen staat de PVDA staat wel op de drempel van een eerste zetel. Een verkozene lijkt ons meer dan verdiend en met Peter Mertens in het halfroond zet ook de democratie een kleine stap vooruit. Maar met verontwaardiging alleen gaan we het tij niet keren. Links moet ook durven. Er is nood aan diepgaande verandering en geen louter cosmetische ingreep. De financiële sector is nog steeds destructief bezig met speculatieve beleggingen. Armoede treft 1.500.000 Belgen. Werken is in vele gevallen synoniem van een ‘hondenleven’: targets en performantie, assessment, stress, mobbing, met controlefreaks als managers. De euro is een dure munt en de overheid lijkt geen greep te hebben op wat er gaande is. Voeg daarbij de werkonzekerheid en het chronisch mobiliteitsprobleem en je kan je afvragen wanneer de emmer overloopt. Op al deze terreinen zijn er wisseloplossingen beschikbaar. Alle voorwaarden zijn aanwezig opdat een fris links en rood-groen verhaal aan steun zou winnen. Waarop wachten we?

Redactie

ACTUALITEIT

De syndicale strijd zal onvermijdelijk harder worden

Maanden hebben de werknemers van Ford Genk actie gevoerd om hun werk te behouden. Wekenlang hebben arbeiders van Agfa en Lanxess Rubber in Antwerpen gestaakt om hun verworven rechten te behouden. Ambtenaren protesteren meer dan ooit tevoren tegen bezuinigingen in de openbare sectoren. Havenarbeiders protesteren luidkeels voor het behoud van hun statuut.

Algemeen is het ongenoe- gen bij de werkende klasse over politici die dreigen met afschaffing van bruggensioen en index groot. De syndicale strijd in België lijkt te verharderen. Dit tot misprijzen van vele politici van traditionele partijen, de werkgevers, de ‘publieke opinie’ (of hoe ze volgens de media zou zijn) en soms ook binnen eigen vakbondskringen.

Volgens Paul Lootens (Algemene Centrale ABVV) ligt de oorzaak hiervan bij de regering die een loonblokkering oplegt en aanstuurt op meer flexibiliteit. De werkgevers maken hiervan misbruik om te provoceren en om nog meer sociale afbraak te af te dwingen. Bij protest van de werknemers wordt het repressieapparaat in gang gezet. (De Nieuwe Werker – april 2014) Uiteraard is dit een correcte analyse. De loonstijging is door de regering aan banden gelegd, we moeten langer werken, bereid zijn om flexibeler te werken en we moeten aanvaarden dat bedrijven sluiten terwijl we zelf ander werk moeten zoeken... en dit alles omdat de bedrijven concurrentieel kunnen blijven. Noch op nationaal, noch op Europees overlegniveau slaagt de vakbond erin dit offensief tegen te houden. Er is geen IPA afgesloten tussen werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers, in verschillende sectoren zijn geen of mini-akkoorden afgesloten na maanden van ‘overleg’ en ook in vele bedrijven worden cao’s ondertekend met weinig fundamentele verbeteringen. We kunnen dus constateren dat het ‘sociaal overleg’ waarin vertegenwoordigers van werknemers en werkgevers afspraken maken en dat is ontstaan kort na WOII een stille dood sterft. Waar vroeger de vakbonden hun visie nog kon doen gelden is er vandaag, vanuit het oogpunt van de werkende man of vrouw, niemand die hun belangen nog verdedigt. Vandaar dat stilaan het besef komt dat men zijn lot in eigen hand moet nemen.

Hoe is het zover kunnen komen? Hoe langer hoe meer worden maatregelen uitgewerkt (via zogenaamde strategische adviezen) en vastgelegd in de Nationale Arbeidsraad (NAR) en de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) i.p.v. nationale paritaire comitees. Zij maken in opdracht van de regering studies over o.a. werk en economie. Zonder discussie wordt onderzocht ‘hoe meer en beter geschoolden mensen langer aan de slag kunnen blijven’. De adviezen worden in wetgeving

omgezet. Anders dan bij een traditioneel overleg wordt de achterban vaak niet geconsulteerd. Laat staan dat besluiten ter stemming worden voorgelegd. Dit resulteert in sociale wetgeving, die weliswaar door de sociale partners is uitgewerkt, maar waarin geen enkele delegee betrokken is geweest. Met dergelijk overleg wordt het voor vakbonden erg moeilijk vertzet te bieden. Hierdoor ontstaat steeds meer het gevoel bij de werkenden dat boven hun hoofd, ook door de vakbondsleiding, beslist wordt terwijl het overleg op bedrijfsniveau van geen tel meer is. Het is dan ook niet te verwonderen dat werkgevers gebruikmaken van een wetgeving die “niet met hen” maar door een verkozen regering of paritair samengestelde denkgroep is uitgewerkt. Zij kunnen zich dan ook achter deze beslissingen wegsteken om een beleid te laten uitvoeren dat steeds meer gericht is op winst zonder sociale vooruitgang voor de werknemers.

Indien er geen ‘overleg’ tussen werknemersafgevaardigden en hun werkgever meer mogelijk is zullen sociale maatregelen voor de werkenden op een andere manier moeten afgedwongen worden. Geregeld wordt gemobiliseerd voor een nationale betoging of actie waarbij

telkens een grote opkomst kan opgetekend worden. De eisen die door de vakbondstop worden naarvoor geschoven zijn telkens terecht en klinken strijdvaardig... maar blijven vaak zonder gevolg. Ze halen zelfs nauwelijks de krant. Dan leeft bij de gewone leden en militanten het gevoel dat een ‘wandeling door Brussel’ of andere nationale of regionale acties eerder als doel hebben de ‘achterban rustig te houden’ dan om daadwerkelijk eisen af te dwingen.

Het is dan ook begrijpelijk en verdedigbaar dat werkenden die geconfronteerd worden met aan afbouw van rechten, met een toekomstbeeld van langer en flexibeler werken voor een lager inkomen,... het heft in eigen hand nemen en protesteren op een wijze die zij als enige zien om gehoord te worden. Dat dit protest gepaard gaat met geweld of vandalisme is voorspelbaar. Een in het nauw gedreven kat maakt immers rare sprongen. Dat dit protest veel negatieve commentaren krijgt van werkgevers en politiek is voorspelbaar maar het ergste wat een sociale strijd kan overkomen is wanneer protest, hoe gewelddadig dan ook, wordt veroordeeld door eigen vakbondsleiding en/of leden.

Ivo Janssen

Volksgazet wordt uitgegeven door de beweging ROOD!
- oplage 10.000 exemplaren

Redactie: Ivo Janssen, Stephen Bouquin, Myriam Joos, Marita De Neubourg, Koen Meul, Sidonio van Overtveldt, Bob Picard Wouter Parkman /
Contactadres: E.Van Dijkkaai 21 – 2000 Antwerpen
Vormgeving: Stefanie Cornil - Illustraties: Teresa Sdralevich
www.roodlinks.be / info@roodlinks.be

**LAAT ONS
OOK DURVEN!**
<http://laatonsookdurven.net>

25 MEI 2014

Laat ons ook durven! en samen campagne voeren voor een solidair en ecologisch alternatief op de crisis en de verrechtsing.

Vijf jaar na het uitbreken van de financiële crisis is het puin nog steeds niet geruimd. Hoewel deregulering, liberalisering en het kortetermijndenken ontegensprekelijk aan de basis liggen van deze crisis, wordt de neoliberale aanpak nog steeds gehuldigd.

Ongeacht de realiteit willen de rechtse krachten

**een programma van door-
gedreven sociale afbraak uitvoeren.** Hun enige antwoord op de crisis is sociale achteruitgang. Maar op een sociaal kerkhof is een welvarende economie onmogelijk. De samenleving schreeuwt om investeringen in onderwijs, zorg, huisvesting, mobiliteit en milieu. Maar toch willen de neoliberalen de belastingen verminderen. Terwijl de indexkoppeling onze koopkracht en welvaart enigszins op peil houden willen rechtse krachten ze afschaffen. Terwijl sociale cohesie nood heeft aan een sterke openbare dienstverlening willen zij deze verder privatiseren en commercialiseren.

Het confederalisme is in de eerste plaats een breekijzer om de instellingen van solidariteit te ontmantelen. Aldus kan 'Beleggend Vlaanderen' bediend worden terwijl 'Werkend Vlaanderen' in de kou blijft staan. Vakbonden zullen worden gemuilkorfd en het sociaal overleg verder uitgehold. Het is wel duidelijk dat deze 'verandering' met sociale afbraak rijmt. **Op dit pad verliezen we nagenoeg alles wat onze samenleving nog enige leefbaarheid verschaft. Daarom**

roepen wij op tot een verenigd verzet tegen de rechtse bedreiging.

Wij verzetten ons ook tegen een voorzetting van het huidige regeringsbeleid. De loonstop beperkt de koopkracht van talloze gezinnen. De ingrepen in de werkloosheidsverzekering en de pensioenen betekenen een stap achteruit. De door Europa opgelegde besparingen zijn contra-productief. De 'eurosobereid' leidt tot een impasse zoals nu ook wordt erkend door gezaghebbende economen. **Er is nood aan een solidair en ecologisch alternatief. Dit alternatief veronderstelt een drastische koerswijziging ten aanzien van de huidige aanpak, op regionaal, federaal en Europees niveau. Zo niet zullen de handelaars in angst de overhand krijgen.**

Wij willen een andere politiek en willen zelf ook op een andere wijze aan politiek doen. Partijen hebben zich vast gereden in machtsspelletjes en compromisvorming. Samen met gelijkgezinden willen wij een politiek verlengstuk geven aan de acties van de afgelopen periode.

Wij ondersteunen volgende standpunten en zullen die verder uitwerken met concrete eisen. Wij willen linkse voorstellen in het debat brengen en voorleggen aan kandidaten en partijen. Wij zullen samen een campagne ontwikkelen en uitdragen op straat, in de wijken en in de media.

- 1. Stuur de rekening terug naar afzender!** De kosten van de crisis moeten gedragen worden door zij die ervoor verantwoordelijk zijn. Geen besparingen op onderwijs, zorg, huisvesting of openbare dienstverlening. Behoud van de koopkracht en de indexkoppeling.
- 2. Fiscale rechtvaardigheid versterkt de democratie!** Afbouw van alle gunstregimes, inclusief van de notionele interestaftrek die allerlei misbruiken mogelijk maakt zonder daarom banen te scheppen. Hoge vermogens moeten meer bijdragen, inkomsten uit kapitaal moeten zwaarder belast worden terwijl de laagste inkomens belastingvrij horen te zijn.

3. Een andere economie is mogelijk! Dat veronderstelt de uitbouw van een koolstofarme productie, van een duurzame economie gericht op lokale productie en consumptie. De coöperatieve sector verdient actieve steun vanwege de overheid. Dus ook een openbare coöperatieve spaar- en investeringsbank. Energielevering moet een openbare dienst worden.

4. Armoede is onaanvaardbaar! Recht op een menswaardig inkomen voor iedereen. Dit land is rijk genoeg om alle uitkeringen boven de armoedegrens te tillen: 1000 euro is, vandaag, een minimum om van te leven voor wie niet (meer) werkt. Behoud en verdere uitbouw van het sociaal zekerheidsstelsel is een vereiste om de vergrijzing en de toenemende sociale behoeften op te vangen. Armoede moet de wereld uit!

5. We werken om te leven en niet omgekeerd! Wij willen geen leven dat gebukt gaat onder stress en burn-out. Arbeidstijdverkorting zal het evenwicht tussen werk en privéleven herstellen en arbeidsherverdeling zal de totale werkgelegenheid enkel ten goede komen.

6. Wij willen een overheid die aan de kant van de mensen staat, niet aan die van de bankiers en speculanten! Een audit op Belgische staatsschuld: wiens schuld is dit en moet ze wel helemaal terugbetaald worden? In plaats van private banken te voorzien van kapitaal moet de Europese Centrale Bank de openbare financiën van de lidstaten van de eurozone ondersteunen. Mandatarissen en verkozenen moeten zich onbaatzuchtig inzetten. Ze mogen geen misbruik maken van hun machtspositie en moeten op tijd en stond teruggefloten of vervangen kunnen worden. Voor een maximale loonspanning (1:6) in overheidsinstellingen, - diensten en - bedrijven, tevens de richtlijn voor ethisch ondernemen in de privésector. Geen privatisering noch uitbesteding van overheidstaken aan de privésector.

Eind april hadden nagenoeg 300 (on)bekende burgers hebben deze oproep ondertekend. De volledige lijst is terug te vinden op www.laatonsookdurven.net Onder hen vinden we terug :

Issam Benali (kandidaat SPa Vlaams Parlement – gemeenteraadslid Beveren), Stephen Bouquin (woordvoerder ROOD!, hoogleraar Univ Evry-Parisud), Dirk Casteels (ACV Militant, Attac Vlaanderen), Ronald Commers (moraalfilosof, em. hoogleraar UGent), Filip De Bodt (gemeenteraadslid Leef!), Herman De Ley (em. hoogleraar UGent), Kristof Diels (ABVV afgevaardigde DAF Trucks), Sabine Dick (gewest. voorz. ACOD telecom O-Vl.), David Dessers (gemeenteraadslid Groen, Socialisme 21), Chantal Desmet (ere-directeur Kon. Academie voor Schone Kunsten), Didi De Paris (dichter/performer, wereldberoemd in Leuven en omstreken), Ronny De Keyser (oud SP.a gemeenteraadslid Temse), Marc De Coninck (nationaal bestuurslid Vermeylenfonds), Jo Deferme (vorser, historicus), Pol de Grave (ACOD onderwijs), Koen Dille (publicist, Masereelfonds), Johan Dumortier (secretaris BBTK Aalst-Dendermonde-Oudenaarde, woordvoerder 'Noig Verontruste Aalstenaars'), Raoul Flies (BBTK, kandidaat PVDA+ Oost-Vlaanderen), Eric Goeman (woordvoerder Attac Vlaanderen), Mia Gryp (regisseur, artistiek elidster van vzw Sering, so-

ciaal-artistiek theater in Borgerhout), Walter Groener (oprichter en artistiek leder van Fakkeltheater Antwerpen, 1956-1991), Natan Hertogen (Lege Portemonees, kandidaat PVDA+ Oost-Vlaanderen), Patrick Humblet (hoogleraar arbeidsrecht Univ. Gent), Ivo Janssen (syndicaal afgevaardigde ABVV BASF, Occupy, Rood!), Jo Labens (maatschappelijk werker op rust, sp.a, in eigen naam), Guy Leterme (ondernemer), Marc Le Bruyn lid sp.a, voorzitter regiowerking Antwerpen Noord), Walter Lotens (auteur), Herman Luyckx (lid sp.a, BBTK en Attac Vlaanderen), Francine Mestrum (Global Social Justice), Mario Neyt (Arbeider), Chris Moortgat (Algemeen secretaris ACOD Vlaamse overheidsdiensten), Sven Naessens (arbeider, medewerkers van Dagen van het socialisme), Ann Meskens (filosoof, mede-bezieler van boekhandel van De Zondvloed in Mechelen), Rik Pinxten (moraalfilosof, em. hoogleraar UGent), Hans Schippers (secretaris BBTK Antwerpen), Sven Robbrecht (secretaris BBTK Waasland), Rik Priem (gemeenteraadslid Meulebeke, kandidaat sp.a West-Vlaanderen) Marc Staelens (secretaris ABVV Metaal Oost Vlaanderen, lid sp.a Gent), Steven Steyaert (afgevaardigde ABVV Metaal, Volvo), Johan Thandt (woordvoerder ABVV Metaal Volvo Trucks), Els Toree (internationaal activiste gezondheidszorg), Jan Tondeleir (gemeen-

teraadslid sp.a Wetteren), Rob Urbain (provinciaal secretaris ABVV Algemene Centrale Limburg), Yannick Urbain (secretaris ABVV Algemene Centrale Limburg), Luc Van Buynder (Masereelfonds Sint Niklaas), Eric Vandepoele (secretaris BBTK Aalst Oudenaarde Ronse), Jef Vandamme (Brussels Parlements lid, kandidaat sp.a Brussel-Hoofdstedelijk Gewest), Vincent Vanderlinden (BBTK Gent, Ondervoorzitter sp.a Moebeke), Eddy Van Lancker (ex-federaal secretaris ABVV, lijstduwer Europa sp.a), Michel Van Hoorne (coördinator LEF), Kris Van Sante (secretaris BBTK Aalst Denderstreek), Philip Vansweevelt (voorzitter sp.a Melle, en universiteitsmedewerker UGent), Raf Verbeke (Constituante.be), Pieter-Jan Verhoyen (voorzitter Jong Groen Brugge), Joseph Vissers (sp.a Bilzen), Gilles Wagemackers (havenarbeider en lid BTB), Gert Wenselaers (secretaris BBTK Antwerpen), Karim Zahidi (Universiteit Antwerpen), Dirk Weyn (kandidaat PVDA+ Vlaams Parlement Antwerpen), Pascale Wils (woordvoerdster ROOD!).

Laat ons ook durven is een platform voor actie en discussie. Wij streven samenwerking ter linkerzijde na, over partijgrenzen heen. Neem contact op via www.laatonsookdurven.net

25 MEI 2014

**LAAT ONS
OOK DURVEN!**
<http://laatonsookdurven.net>

Geldcreatie in publieke handen

Wereldwijd is meer dan 40 biljoen Euro (40 000 miljard) in omloop, maar slechts een klein deeltje daarvan (zowat 3%) bestaat uit fysiek geld, zoals bankbiljetten of muntstukken. Al de rest bestaat enkel digitaal.

De laatste 10 jaar is de totale geldhoeveelheid verdubbeld, terwijl de wereldwijde economie slechts om en bij de 30% groeide gedurende die periode.

Waar komt al dat geld dan vandaan? Velen geloven dat de banken werken door enerzijds geld te verzamelen van spaarders, dus mensen die hun geld op een spaarboekje zetten, en anderzijds (een deel van) dat geld uit te lenen aan mensen die een lening nodig hebben, bijvoorbeeld voor de aankoop van een huis of auto. In realiteit hebben die twee activiteiten echter niets met elkaar te maken.

Een bank kan een lening verstrekken door het gevraagde bedrag simpelweg in te tikken in haar computersysteem. Een bank creëert dus geld uit het niets! Dit geleende

geld is "echt", in die zin dat er onmiddellijk mee kan betaald worden, maar anderzijds staat er een schuld tegenover, want dat geld moet natuurlijk aan de bank worden terugbetaald. Bovendien met interest, wat de bank winst oplevert. De bank moet er dus in theorie over waken dat er voldoende leningen ook effectief worden terugbetaald, anders komt ze in de problemen. De verleiding blijkt echter te groot...

In Groot-Brittannië werd in de tien jaar voor het uitbreken van de financiële crisis op deze manier meer dan 1 biljoen Pond (1200 miljard Euro) gecreëerd, waarvan iets meer dan de helft rechtstreeks in vastgoed werd geïnvesteerd. Dergelijke situatie zorgt voor een sterke stijging van de

huizenprijzen, omdat de vraag kunstmatig wordt opgedreven.

Uiteraard stegen de lonen heel wat minder snel, waardoor nog meer mensen naar de banken liepen om nog grotere leningen af te sluiten, zodat nog meer geld en tegelijk nog meer schulden werden gecreëerd (steeds met de nodige interest natuurlijk!). Zo komt een onhoudbare vicieuze cirkel tot stand; een zeepbel die uiteenspat wanneer blijkt dat al die schulden niet meer kunnen worden terugbetaald, wat in de Verenigde Staten dan ook de bal van de financiële crisis aan het rollen heeft gebracht.

Uiteindelijk heeft de belastingbetaler heel wat banken moeten redden en kwamen ook de centrale banken, zoals de Europese Centrale Bank, tussen met hun zoge-

200.000 klimaatjobs in België is geen utopie!

In Zuid-Afrika werd in 2011 de campagne 'one million climate jobs' gelanceerd; een alliantie tussen de vakbeweging, sociale bewegingen en NGO's van de civiele maatschappij. De expertise ter uitbouw van deze campagne werd geleverd door een panel wetenschappers met de financiële steun van de Rosa Luxemburg

Stichting; een progressieve onderzoeksinstituting verbonden met Die Linke in Duitsland. De doelstelling van deze campagne bestaat erin een beleidsprogramma uit te voeren gericht op het verminderen van de uitstoot van CO2 en in eenzelfde beweging de massawerkloosheid aan te pakken.

Op 27 maart werd in België een "jobs4climate" campagne gelanceerd die zich sterk laat inspireren door het Zuid-Afrikaans voorbeeld. Deze federale campagne wordt gesteund een 70 tal organisaties, gaande van 11.11.11, Oxfam, de milieubeweging maar ook de vakbeweging. Jobs4climate beperkt haar raming van potentiële tewerkstelling tot de ecologische renovatie van het bestaande huizenpark. Indien we een globale aanpak nastreven bestaan er nog vele andere mogelijkheden. Daarom hebben we de Zuid-Afrikaanse doelstellingen op België geprojecteerd. Daar waar dit plan in Zuid-Afrika binnen afzienbare tijd één miljoen jobs zal opleveren zouden we in België met een zuiver demografische herijking makkelijk de 200.000 duizend banen bereiken. Te ambitieus? Maar wat indien het zowel nodig is als haalbaar?

1. Productie van elektriciteit via biomassa, wind en zonne-energie. Met een doelstelling van 50% van de elektriciteit via hernieuwbare energiebronnen tegen 2024 zou de CO2-emissies met 10 à 15% moeten verminderen terwijl de productie van hernieuwbare energie tot 10.000 arbeidsplaatsen zou kunnen opleveren. De productie van energie draagt voor 35% bij tot de CO2 uitstoot en het is van strategisch belang om op dit terrein snel vooruitgang te boeken.
2. Vermindering van energieverbruik via energie-efficiëntie in de nijverheid. Een overheidsagentschap ter ondersteuning van energiebesparing en dito efficiëntie zou al snel 2500 banen kunnen tellen.
3. Vermindering van energieverbruik in woningen en gebouwen via energie-efficiënte renovatie. Het energieverbruik van Belgische woningen ligt 72% hoger dan het Europees gemiddelde! De oorzaak is eenvoudig, het huizenpark is oud (78% van de woningen is ouder dan 30 jaar) en de isolatie-normen worden zelden gerespecteerd. Bovendien zijn heel wat volkswensen eigenaar van hun woning en met karige inkomens niet in staat om kostelijke renovatiewerken te betalen. Niet toevallig

gaat 1 gezin op 7 gebukt onder energiearmoede. Volgens de klimaatcoalitie zouden er makkelijk 60.000 banen kunnen bijkomen om deze sociale en ecologische renovatiewerken te voorzien. Enkel inzake sociale woningen zouden en de komende jaren 10.000 nieuwe woningen per jaar moeten bijkomen wat omzeggens 40.000 voltijdse betrekkingen voortbrengt. Globaal is er dus behoefte aan 100.000 banen voor een duurzame huisvesting.

4. Uitbreiding van openbaar vervoer. Reductie van fossiele brandstoffen en uitbreiding van aantal gebruikers van openbaar vervoer met 10% zou 15.000 banen bij de Lijn, TEC en NMBS scheppen en de CO2 uitstoot op betekenisvolle wijze verminderen. Het wegvervoer vertegenwoordigt immers 30% van de totale CO2 emissies (eurostat).
5. Productie van voeding via kleinschalige agro-ecologie in plaats van intensieve geïndustrialiseerde (vlees)voeding. Creatie van 20.000 arbeidsplaatsen in eco-landbouw is haalbaar.
6. Bescherming van grondwater, bodem en biodiversiteit. Het onderhoud en de sanering van bodem van voormalige industrieën kan 15.000 banen scheppen.
7. Op naar nul- afval! Indien het principe van zero-afval wordt nagestreefd betekent dit dat er een heuse recycling industrie moet uitgebouwd worden. Liefst met een laag energieverbruik en beperkte ecologische voetafdruk. Dat begint met het becijferen van deze voetafdruk waardoor de kosten ervan niet meer kunnen afgewenteld worden. Producten waarvan de korte levensloop wordt geprogrammeerd (een efficiënte functionering houdt op na 2 jaar) zullen duurder worden. Opbrengst aantal banen: 20.000.
8. Opleiding en herscholing. Ook het onderwijs, vorming en opleidingsbeleid moet afgestemd worden op scho-

ling van arbeidskrachten in de nodige klimaatjobs. Zonder deze bijdrage zal er niets tastbaar gedaan worden. Behoeft aan onderwijzend en educatief personeel: 20.000 banen.

Is dat wel te betalen? En indien wel, wie gaat het betalen? Mist wat gezond verstand kan men op deze vraag een eenduidig antwoord geven. Waarom zou er geen grootschalige geld-ophaling ingericht worden? En echte volkslening als het ware! Er liggen in ons land 650 miljard euro's te slapen op spaarboekjes of bij heel wat minder productieve beleggingsfondsen. Reken even uit: 200.000 banen kosten omzeggens 8 miljard euro per jaar (200.000 maal een gemiddelde van 40.000 euro brutoloonkost per baan op jaarbasis). Om de nodige 8 miljard euro te verzamelen is het voldoende om jaarlijks 1,1% af te romen van de 650 miljard euro die onproductief liggen te slapen. En misschien is dergelijke eco-belasting zelfs overbodig. Stel dat elke vrijwillige bijdrage tot de volkslening ten voordele van de klimaatjobs een fiscale vrijwaring oplevert waarbij men de geleende geldsom kan terugkrijgen na 5 of 10 jaar mits een redelijk laag maar verzekerd rendement; men zou wel eens verwonderd kunnen opkijken...

Kortom, klimaatjobs bieden een sociale toekomst voor een heleboel mensen die vandaag tevergeefs op zoek zijn naar degelijke tewerkstelling. Klimaatjobs openen niet enkel de horizon voor individuen maar ook voor de samenleving. Eindelijk een écht win-win scenario!

Pieter-Jan Verhoyen
(voorzitter JongGroen Brugge, in eigen naam)

**LAAT ONS
OOK DURVEN!**
<http://laatonsookdurven.net>

25 MEI 2014

Zowat vijf jaar geleden brak de financiële crisis uit. Over de precieze oorzaken zijn de meningen verdeeld, maar termen als “ongebreideld winstbejag”, “ongecontroleerde speculatie” en “casinokapitalisme” keren steevast terug.

naamde aanpak van “Quantitative Easing”. In feite creëerden de centrale banken op hun beurt een pak geld uit het niets, dat moest dienen om de balansen van een aantal banken te herstellen. Het spelletje kan opnieuw beginnen...

Maar dat is toch compleet absurd? Inderdaad, en erger nog, het is niet de eerste keer dat dit gebeurt! In 1844 werd in Groot-Brittannië de schuld voor een gelijkaardige crisis terecht bij de banken gelegd, nadat die er via een achterpoortje in geslaagd waren om ongecontroleerde hoeveelheden papieren geld te kunnen drukken en in circulatie te brengen. Het werd van dan af bij wet bepaald dat enkel de Bank of England nog geld zou mogen drukken. Die wet is

echter nooit bijgewerkt om ook op digitaal geld van toepassing te zijn...

De bankenlobby vandaag de dag is echter zo machtig, dat de fundamentele fouten van ons monetair systeem niet eens op tafel liggen, laat staan dat ze worden aangepakt. Als de macht van geldcreatie in handen is van private bankiers, dan spelen andere belangen dan het maatschappelijk belang. Dan wordt gekeken naar de korte termijn en de hoogste winstverwachting. Dan spelen we met ieders welzijn en riskeren we een complete ineenstorting van het economisch bestel.

Geldcreatie is een heel belangrijk herverdelingsmechanisme, weliswaar in de verkeerde richting: Bankiers creëren gigantische hoeveelheden geld die worden

gebruikt voor speculatie; Dit heeft impact op bepaalde segmenten van de reële economie, zoals de huizenmarkt, en het is uiteindelijk de gewone man en vrouw die schulden moet aangaan en een heel leven moet werken om dit uit het niets gecreëerde geld door middel van arbeid in echte waarde om te zetten. Wij pleiten voor een monopolie op geldcreatie door een publiek gecontroleerde instantie, zodat banken weer verplicht worden om eerst voldoende geld ter beschikking te hebben vooraleer leningen te kunnen verstrekken.

Geldcreatie kan dan worden toegepast naargelang de noden van de maatschappij en in overeenstemming met de evolutie van de reële economie. Publieke investeringen, evenals verhoging van de budgetten voor

buitenlandse hulp en zelfs gecontroleerde afbouw van overheidsschuld, worden dan realistische instrumenten in tijden van crisis, die een menswaardig alternatief bieden voor de huidige besparingswoede die heerst en de crisis alleen maar erger maakt.

*Hans Schippers
(secretaris BBTK Antwerpen
– in eigen naam)*

Naar een maximale loonspanning van 1 tegen 6

In november 2013 werd in Zwitserland een referendum gehouden over een thema dat we van de Zwitsers niet gewoon zijn. Het was afgedwongen door de jong-socialisten van dat land. De bevolking mocht zich uitspreken over het beperken van de maximale loonspanning in alle bedrijven tot 1 op 12. Dus per bedrijf een maximaal salaris van twaalf maal het laagste salaris. De slogan van de voorstanders luidde kortweg “1:12”.

Het voorstel was nog heel voorzichtig – welke werken- de mens, dan mag hij of zij nog manager of bedrijfsleider zijn, is twaalf keer meer waard dan een andere werkende mens? – maar heeft het helaas niet gehaald. Er waren nochtans in de pers onvoorstelbare cijfers gepubliceerd: bij Nestlé was er in 2011 een loonspanning van 1 op 73. Bij het farmaceutisch bedrijf Novartis was dat 1 op 266, en bij Crédit Suisse rijfde CEO Brady Dougan in 2010 maar liefst 90 miljoen Zwitserse frank (ca. 72 miljoen euro) binnen, wat 1.812 keer meer is dan de laagste bediende van de bank.

Hoe is de situatie in België? Het wettelijk bruto minimummaandloon voor werknemers met een voltijdse job bedraagt in België momenteel tussen de € 1412 (18 jaar) en € 1529 (22 jaar, met minstens 12 maanden anciënniteit). Dat komt in een stelsel van de 38-urenweek overeen met een brutoloon van resp. € 8,57 en € 9,28 per uur. In vele bedrijfstakken van de privésector hebben de arbeiders en bedienden per cao iets hogere minimumlonen verkregen, en er zijn ook heel wat bedrijven die hun laagstbetaalde werknemers nog enkele euro's per maand meer gunnen dan de sectorale akkoorden, maar veel meer dan 1600 euro bruto per maand zal dat minimum niet zijn, tenzij in de petrochemische of de banksector. Een maximumloon bestaat in de privésector niet. Er zijn in België minstens 15 beursgenoteerde bedrijven waarvan de CEO meer dan € 800.000 per jaar verdient, wat ongeveer overeenkomt met 40 keer het loon van de laagste werknemer. In 2011 waren er zeven CEO's die meer dan 2 miljoen en drie die meer

dan 4 miljoen euro incasseerden. Maar anderzijds blijkt uit de salarissenquête van de FOD Economie dat de Belgische bedrijfsleiders in 2011 gemiddeld slechts 8200 euro per maand verdienen,¹ wat dus niet veel meer zou zijn dan vijf maal het minimumloon. De realiteit wordt wel vertroebeld door het verschijnsel van de “vervennootschappelijking” van de hoogste lonen.

Vele managers richten een managementvennootschap op om te ontsnappen aan de progressieve tarieven van de personenbelasting. De vennootschapsbelasting heeft een hoogste marginaal tarief van 33,99 % in plaats van de 50 % bij de personenbelasting. Bovendien kan een managementvennootschap ook profiteren van de notionele intrestaf trek. Omdat er ook extra kosten verbonden zijn aan de oprichting en de instandhouding van zo'n vennootschap is een dergelijke constructie pas “rendabel” vanaf een jaarsalaris van € 120.000. Wie met zo'n vennootschap zichzelf dan een officieel loon van € 50.000 uitkeert, bespaart per jaar minstens € 1700 belastingen, nog afgezien van de lagere SZ-bijdragen.

Als wij een maximale loonspanning voorstellen van 1:6, inclusief de bonussen, en tegelijk de afschaffing van de managementvennootschappen, doelen wij op het aftoppen van de hoogste lonen in een bedrijf of overheidsdienst tot maximaal zes maal het minimumloon. Stel dus dat de laagste voltijdse arbeider of bediende in dat bedrijf of die dienst € 1700 bruto per maand krijgt, zou het loon van de hoogste manager of directeur begrensd moeten zijn tot

€ 10.200 bruto per maand. Om een jaarloon (inclusief eindejaarspremie, dubbel vakantiegeld...) te berekenen wordt het maandloon doorgaans en gemakshalve vermenigvuldigd met 14. In het bedrijf van ons voorbeeld zou het jaarloon van de topverdiener dus maximaal 142.800 euro mogen bedragen.

In de praktijk kan een dergelijke maximale loonspanning uiteraard moeilijk opgelegd worden aan privé-bedrijven. Tenzij we dat langs fiscale weg zouden organiseren, door bijvoorbeeld elke loonschijf boven het gewenste maximum tegen meer dan 95% te belasten. Wel kan dat perfect wettelijk geregeld worden voor de loonspanning in overheidsdiensten en –bedrijven. Tegelijk kunnen we een dergelijke eis beschouwen als een norm, een richtlijn om bedrijfsleiders in de privé aan te sporen tot ethisch ondernemen, waarvan die maximale loonspanning één aspect zou kunnen zijn.

De Belgische regeringen hebben op dit terrein al een “inspanning” gedaan. Ingaande op de vele aanklachten – in brede lagen van de bevolking – tegen de schandalige en alsmat toenemende loonongelijkheid, is er inderdaad sinds een tweetal jaren op regeringsniveau druk gediscussieerd over de begrenzing van de salarissen van overheidsmanagers. PS-minister Paul Magnette had eind 2012 een voorstel uitgewerkt dat een stuk hoger ligt dan wij wenselijk achten, maar toch hard aankwam voor de topverdieners onder de hoge ambtenaren. Zijn voorstel kwam neer op een maximumgrens van € 200.000 bruto per jaar als vast basisloon, vermeerderd

met maximaal 30% daarvan als variabel loon en maximaal 15% andere verloningsvormen (o.a. groepsverzekering, hospitalisatieverzekering, bedrijfsauto etc.). Dat zou het totaal op maximaal € 290.000 gebracht hebben. Voor overheidsbedrijven die meer dan een kwart in handen zijn van privé-investeerdere(BPost, Belgacom, NMBS...) mocht de grens hoger liggen.

Een half jaar later werd er uiteindelijk beslist.² De Vlaamse regering bepaalde dat de topmanagers van Vlaamse instellingen (o.a. De Lijn, Kind en Gezin, VRT...) niet meer mogen verdienen dan de minister-president, die een jaarloon heeft van 242.000 euro. Daar mag een variabel loon bij van maximaal 20%. De artsen van het UZ Gent mogen daar nog boven gaan en bepaalde overheidsmanagers kunnen tóch een hoger loon bedingen, als dat door de marktomstandigheden wordt opgedrongen. De federale overheid legde het maximum hoger. De opvolger van Magnette, Jean-Pascal Labille, begrensdde het vaste loon tot 290.000 euro – het loon van de eerste minister – en koos voor een totaal plafond van 450.000 euro in overheidsbedrijven als NMBS, de Nationale Loterij, Belgocontrol, het voedselagentschap en Fedasil. Voor Belgacom en BPost zouden nog andere maxima gelden; intussen is gebleken dat de opvolgers van Didier Bellens en Johnny Thys recht hebben op een maximum van 650.000 euro, waarbij het nog onduidelijk is of alle extra's daarin begrepen zijn.

Als je die “gedurfde” regeringsmaatregelen vergelijkt met het voorstel om de loonspanning te beperken

tot 1:6, niet als gemiddelde maar als maximum, merk je dat wij veel verder willen gaan, maar dat het doel toch niet utopisch is, noch vergezocht. Het belangrijkste argument van de tegenstanders bij het Zwitserse referendum was dat een beperking van de toplonen de grote bedrijven uit het land zou wegjagen. Ons antwoord daarop is dat de maatregel best op Europees vlak zou gesteld worden, gekoppeld aan een menswaardig Europees minimumloon. Maar in afwachting van een Europese regeling zouden bedrijven zelf kunnen besluiten om die norm toe te passen of nog te verstrakken. Een goed voorbeeld is de Belgische New Bank, een coöperatieve bank in oprichting, die in haar huishoudelijk reglement opgenomen heeft dat ze intern een maximale loonspanning van 1:5 zal toepassen, en haar top geen individuele bonussen, aandelenopties, aandelenplannen of voordelen in het buitenland zal toekennen. Of New Bank zich in de praktijk aan die regel zullen houden valt nog af te wachten, maar het toont aan dat onze eis redelijk is en een draagvlak heeft.

Herman Luyckx

¹ <http://www.nieuwsblad.be/extra/loon/> [geraadpleegd op 3 maart 2014].

² <http://www.vacature.com/carriere/ori%25C3%25ABnteren/loon-overheidsmanagers-wordt-fel-ingeperkt> [bericht dateert van 23 juli 2013].

25 MEI 2014

**LAAT ONS
OOK DURVEN!**
<http://laatonsookdurven.net>

Een basisinkomen mét arbeidsduurvermindering

Sociale rechtvaardigheid is een kwestie van herverdeling. Voor het eerst in de geschiedenis staat de mensheid technologisch ver genoeg om voldoende te produceren voor ieders behoefte (maar niet voor ieders hebzucht, zoals Gandhi al wist). Wereldwijd bezitten de 0.7% rijksten, 41% van de rijkdom, ter waarde van 71 biljoen Euro (71 000 miljard). Anders gezegd bezitten de 32 miljoen rijkste aardbewoners even veel als de armste 4.3 miljard. Er is dus meer dan geld genoeg om iedereen van een menswaardig leven te laten genieten.

Er wordt in ons land – en in Europa – genoeg rijkdom geproduceerd om te garanderen dat iedereen een inkomen krijgt dat het mogelijk maakt van waardig te leven. De realisatie van de eis van het Netwerk tegen armoede om alle uitkeringen boven de armoedegrens op te trekken (dus boven de 1000 euro voor een alleenstaande) ‘kost’ 5 miljard euro; een pak minder dat wat de notionele interestaftrek aan de samenleving kost (7 miljard euro of meer).

Oorspronkelijk had de sociale zekerheid tot doel elke burger voldoende bestaansmiddelen te waarborgen om een waardig leven te garanderen. De SZ komt tussen wanneer men niet kan werken, wegens ziekte, werkloosheid of omdat men genoeg gewerkt heeft (pensioen). De sociale zekerheid kan dus beschouwd worden als eerste versie van een universeel recht op inkomen, een soort ‘basisinkomen’ avant la lettre. Maar de uitkeringen van de SZ worden steeds meer op disciplinerende wijze gebruikt. Steeds meer beperkingen, steeds meer controles... leiden tot meer uitsluitingen. Mensen die leven van een ‘uitkering’ worden gestigmatiseerd tot profiteurs en paria’s van de maatschappij. Dit leidt tot ongelijkheid, tot een visie waarbij de ‘goeie burgers’ diegenen zijn die werken terwijl de ‘slechterikken’ de profiteurs van een uitkering zijn terug te vinden.

Een ‘onvoorwaardelijk basisinkomen (OBI)’ verandert onze kijk op werklozen en dat is positief. Velen vrezen dat niemand nog zal gaan werken als je ‘toch recht hebt op een uitkering’. In mei 2009 werd in Londen een klein experiment met dertien daklozen opgezet. Eerste belangrijke observatie is dat ook daklozen geld kosten, in dit geval zo’n 350 000 pond per jaar, aan zorg, politie, justitie, ... Het experiment bestond erin om de daklozen elk in één keer 3000 pond te geven, zonder voorwaarden en met vrijblijvende begeleiding, en dan te evalueren hoe hun situatie zou veranderen op één jaar tijd.

De resultaten waren verbluffend. Elf van de dertien daklozen had nu een dak boven het hoofd, en niemand bleek zijn geld verspilld te hebben aan drank of drugs. Bovendien investeerden ze in opleiding, sommigen kicken af of hernieuwden hun familiebanden. Bovendien was de maatschappelijke kostprijs met een factor zeven gedaald tot 50 000 euro, inclusief het loon van de begeleiders. Gelijkaardige experimenten, ook op wat grotere schaal, hebben plaatsgevonden, onder andere in Canada en Oeganda, steevast met positief resultaat.

Het basisinkomen als recht voor iedereen is dan ook een idee dat steeds meer verdedigd wordt. Ook ter rechterzijde, denken we ook maar aan de campagnes van Vivant en Roland Duchâtelet. Ter linkerzijde heeft men het soms moeilijk een basisinkomen OBI au-sérieux te nemen. Het lijkt wel alsof het hebben van een job, ook al is het slecht betaald en nauwelijks combineerbaar met het gezinsleven, voor vele linkers belangrijker is dan het recht op een deel van de welvaart voor iedereen. Zoals uit het beschreven experiment blijkt leidt een OBI tot een betere socialisering. Een maatschappij waarin niemand zich minderwaardig voelt. Een linkse kijk op OBI geeft kansen op verdere ontwikkeling van mensen. Wie zich vandaag wil engageren of wil bijscholen moet beschikken over voldoende financiële middelen en tijd. Enkel diegenen met een goed loon kunnen het zich permitteren om deeltijds te werken om zo, naast ‘het werk’, zich te kunnen wijden aan hobby, eigen ontwikkeling en gezin. Een basisinkomen zorgt voor minder afhankelijkheid van een werkgever t.o.v. de werkgever. ‘Uitbuitingen’ die er vandaag de dag zijn – als gevolg van de vraag naar een flexibeler arbeidsmarkt met lagere lonen en een langere arbeidsduur – zullen verdwijnen omdat men steeds kan terugvallen op een volwaardig gegarandeerd inkomen.

Komt daarbij het feit dat de arbeidsduur niet correct verdeeld. Om Paul Verhaeghe te citeren: “Er blijven op de duur nog twee soor-

ten mensen over: zij die geen werk hebben en zij die te veel werk hebben”. Verhaeghe verwijst daarbij naar een aantal psychologische problemen zoals stress, die gepaard gaan met teveel (of helemaal niet) werken. Minstens even fundamenteel is dat het maatschappelijk gezien simpelweg niet nodig is dat iedereen zich de naad uit het hemd werkt, terwijl anderen vergeefs een geschikte job zoeken. Het beschikbare werk moet alleen beter verdeeld worden. Het maximaliseren van de arbeidstijd tot 32u per week, “een tachograaf op arbeidsprestatie”, kan een betere verdeling mogelijk maken. Uit studies blijkt immers dat meer en meer mensen extra vrije tijd belangrijker vinden dan extra loon. Mensen werken niet enkel uit financiële overwegingen, maar ook omwille van de maatschappelijke participatie. Bovendien kunnen hierdoor ook de grote verschillen in ‘inkomen uit arbeid’ verkleind worden.

De financiering van het invoeren van een onvoorwaardelijk basisinkomen voor iedereen wordt als onhaalbaar geacht. Naast de gekende belasting op arbeid, die ook bij in-

voering van een basisinkomen moeten blijven, zijn er zijn natuurlijk nog voldoende andere bronnen van financiering mogelijk. Denken we maar aan vermogensbelasting, beurstransactietaks, afschaffen van de notionele interestaftrek, ... Een voordeel van een basisinkomen is dat het de kost uitschakelt die voorkomt uit allerlei ingewikkelde controlemechanismen die zijn ingebouwd in de huidige stelsels van sociale zekerheid, zogenaamd om misbruik van uitkeringen te vermijden.

Het invoeren van een basisinkomen zou de noodzakelijke omstandigheden kunnen scheppen waarin een fundamentele arbeidsherverdeling kan plaatsgrijpen: recht op werk voor iedereen, gecombineerd met arbeidsduurvermindering voor wie al werkt. Debat is uiteraard noodzakelijk, maar in feite is

dit een kwestie van rechtvaardigheid en gezond verstand: als de middelen er zijn om iedereen een menswaardig bestaan te garanderen, is er dan één goede reden om dat niet te doen?

Ivo Janssen
(hoofdafgevaardigde
ABVV BASF, Occupy,
in eigen naam)
(gebaseerd op een werktekst opgesteld door Hans Schippers)

Paard van Troje ?

In de rechtse of soft-liberale voorstellen overstijgen de uitkeringen amper enkele honderden euro en stellen zij dus niemand in staat waardig te leven. Iedereen zal aangezet worden te klussen of zich te redden met preciaire deeltijdse jobs, met allerlei flexibele toestanden. Diegenen die dankzij hun kwalificatie een goed betaalde baan weten in de wacht te slepen zullen hun financiële zekerheid consolideren via pensioensparen en allerhande kapitalisatiestelsels. De afhankelijkheid ten aanzien van de overheid zal toenemen. In plaats van loonsverhogingen te eisen van hun werkgever zullen individuen zich tot de overheid richten. Dit riskeert het ‘precariaat’ te institutionaliseren waarbij de dualisering tussen beter betaalde werkkenden en working poors niet zal teruggedrongen worden, wel integendeel.

Een ontoereikend neoliberaal basisinkomen zal de werking van de arbeidsmarkt juist versterken. Indien het basisinkomen zich onder de armoedegrens situeert, dan krijgen we een soort ‘verstaatste’ armenzorg. Er zal weliswaar geen jacht meer zijn op de werklozen maar anderzijds zal de druk om te werken aan om het even welke voorwaarden nog sterker doorwegen. Dergelijke situatie gooit ons ver achteruit. Beter gestelde werkers zullen hand in hand met werkgevers het financieren van het basisinkomen zo laag mogelijk willen houden. Dit zal de tendens van desolidarisering die we nu reeds vaststellen enkel maar doen toenemen.

SB

**LAAT ONS
OOK DURVEN!**
<http://laatonsookdurven.net>

25 MEI 2014

Kapitaal is een dure grap geworden

Dirk Van der Maelen / Stephen Bouquin

Het valt te betreuren dat het debat over de competitiviteit van onze economie al te eenzijdig gevoerd wordt. De aandacht gaat steeds opnieuw naar de arbeidskosten die 'structureel' te hoog zouden zijn en negatief doorwegen op de keuze om te investeren en aan te werven. Deze benadering is voor discussie vatbaar, niet enkel omdat de argumenten gefundeerd worden op cijfers die niet onbetwistbaar zijn, of omdat de arbeidsproductiviteit (arbeidskost per eenheid product per gewerkt uur) nagenoeg niet in rekening wordt genomen maar ook omdat men nooit de toenemende 'kapitaalkost' in het debat betreft.

Naast de factor arbeid is immers ook de factor kapitaal van essentieel belang in de werking van onze economie. KMO's hebben nood aan kredieten en deze kunnen soms zeer duur zijn. Zelfstandigen hebben behoefte aan overbruggingskredieten en moeten hun eigendom als onderpand geven. Een belangrijk aantal faillissementen bij KMO's zijn een gevolg van een (tijdelijk) liquiditeitsprobleem dat de banken weigeren te onderkennen. Grote ondernemingen halen kapitaal op de beurs via de uitgifte van *corporate bonds* (obligaties) of het uitschrijven van nieuwe aandelen. Beleggers verwachten een rendement voor het kapitaal dat ter beschikking wordt gesteld, of het nu via een bank gebeurt of via de aandelen- en obligatiemarkt. In al deze situaties kan men gerust spreken van een 'kapitaalkost' die doorweegt op de activiteit van ondernemingen.

Deze 'kapitaalkost' is beginnen stijgen sinds eind jaren '90. Wanneer bepaalde concerns een *Return on Own Equity*¹ behalen van 12 à 15%, zoals bijvoorbeeld het geval is in de farmaceutische sector, dan zoeken beleggingsfondsen dergelijke return op. Het vluchtige beurskapitaal zoekt altijd naar de hoogste rendementen en dreigt zich terug te trekken bij slechte trimestriële resultaten van ondernemingen.

Hangmat-kapitaal

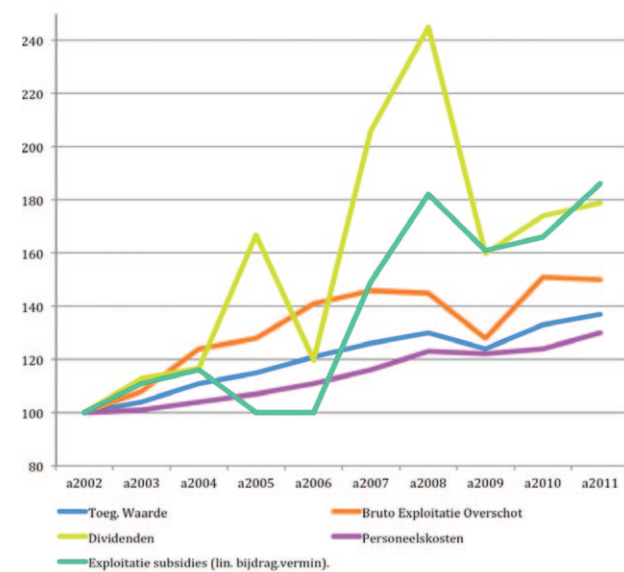
In een recente studie trachten de Rijselse economen Laurent Cordonnier en Franck Vandeveld² zicht te krijgen op de exacte stijging van de kapitaalkost. Wat Frankrijk betreft komen zij terecht bij een extra-kost van 50% à 70% bovenop de 'normale' kost³. Deze extra-kost stemt overeen met de financiële terugverdien-norm die gehanteerd wordt door beleggers. De hoge *return* op geïnvesteerd kapitaal is volgens hen een essentieel aspect van het 'renteniersliberalisme'. Overall en altijd worden keuzes eenzijdig bepaald door de *return van een belegging*. Op zich is dat niet nieuw zij het dat de financiële markten globaal functioneren en er dagelijks voor miljarden euro's of dollars aandelen en *corporate bonds* wordt verhandeld tussen investeerders op de verschillende beurzen ter wereld. De meerkost van het kapitaal is de afspiegeling van het overwicht dat financiële operatoren hebben verworven binnen, naast en boven de productieve sectoren.

Er bestaan voldoende indicaties dat we in België dezelfde evolutie hebben gekend. Grafiek 1 geeft de evolutie weer van de dividenden binnen de toegevoegde waarde. De toegevoegde waarde wordt door de inzet van de productiefactoren arbeid en kapitaal bekomen. De data zijn beschikbaar bij de Nationale Bank van België. Voor de periode 2002-2011 stel-

len we van dat de dividenden een toenemend beslag leggen op de geproduceerde rijkdom, ondanks de crisis.

De dividenden en winstuitkeringen stemmen overeen met de bezoldiging van de productiefactor kapitaal, en kunnen dus als een algemene indicator van de 'kost' van kapitaal gebruikt worden. Wanneer we de evolutie van de dividenden vergelijken met deze van de personeelskosten, de toegevoegde waarde, de exploitatiesubsidies (patronale bijdragenverminderingen) en het bruto-exploitatie overschot (winsten+ investeringen + belastingen) stellen we vast dat personeelskosten en toegevoegde waarde plusminus gelijk treden houden maar dat de bezoldiging van het kapitaal fenomenaal toeneemt en dat de overheidssteun onder de vorm van bijdragenverminderingen zowel in relatieve en absolute cijfers toenemen.

Tabel 1 : evolutie van de toegevoegde waarde, dividenden, exploitatie-subsidies, bruto-exploitatie overschot en personeelskosten (2002-2011) (bron NBB-BNB)

Graaicultuur

Sinds 2002 zijn de dividenden in ons land met 79% gestegen terwijl de 'personeelskosten' (lonen + sociale bijdragen) met 30% gestegen zijn. De crisisjaren veranderden hier weinig aan: tussen 2009 en 2012 is de bezoldiging van kapitaal nog steeds met 12% gestegen terwijl de personeelskosten met 6% stegen. Rekening houdende met de inflatie kunnen we zeggen dat de personeelskosten *grosso modo* stagneren terwijl aandeelhouders hun inkomsten significant hebben zien toemen. De proef op de som kan gemaakt worden wanneer we bij de NBB de verdeling van de toegevoegde waarde⁴ bekijken: het aandeel van de lonen in deze toegevoegde waarde is van 63% naar 58% gedaald op minder dan 10 jaar tijd. Opnieuw stellen we vast dat kapitaal zichzelf steeds meer beloont, ondanks de crisis.

De 'meerkost' van het kapitaal heeft ook een macro-economisch effect. De reden is eenvoudig: de extra-winstafroaming vereist kostenbesparingen die op hun beurt de lonen doen stagneren en bijgevolg 'consumptieve vraag' inperken. Dit brengt een negatieve spiraal op gang waarbij prijzen naar omlaag getrokken worden, winstmarges hersteld worden via inperken van lonen waarna de cyclus opnieuw begint. En dit is

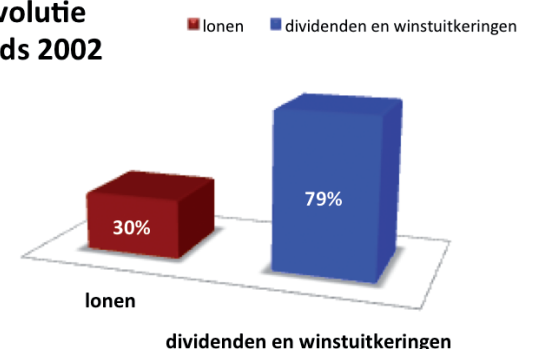
net wat VOKA, UNIZO en de neoliberale *think tanks* niet willen inzien. Hun benadering is eenzijdig en laat in de schaduw wat het kapitaal 'kost' aan de economie. Zij kijken enkel in de richting van de arbeidskosten en zwijgen in alle talen over het feit dat financiële beleggers en aandeelhouders een steeds groter deel van de koek voor zich nemen. Maar dergelijk competitiviteitsstreven gericht op vermindering van de arbeidskosten heeft op zijn beurt, via werkonzekerheid en flexibilisering, ook een sociale kost. Vele bedienden, kaders of arbeiders worden ziek van de stress en ondergaan een versneld verouderingsproces wegens de intensivering van het arbeidsritme.

Het kan niet dat men de verantwoordelijkheid voor het versterken van de competitiviteit van de economie steeds bij de factor arbeid zoekt. Dit is een eenzijdige benadering die van selectieve blindheid getuigt. VOKA, UNIZO en VBO mogen in eigen boezem kijken en erkennen dat ze inzake winstuitkeringen en dividenden van de crisis weinig of niets ondervonden hebben. Wat hoegenaamd niet het geval is voor de werkende bevolking.

Samengevat: de toenemende 'kapitaalkost' mag gerust omschreven worden als 'hangmatkapitaal' dat de reële economie moet torsen... Tijd dat we ons hiervan bewust worden en de vraag durven stellen of er geen ingrepen nodig zijn. Wij denken van wel.

Zo kan de overheid de exploitatiesubsidies (lineaire werkgeversbijdragen) aan voorwaarden koppelen inzake effectiviteit. Anders wordt er toch gewoon geld over de balk gegooid? Terwijl de middelen in feite de sociale zekerheid toekomen... Zowel vanuit maatschappelijk als vanuit ethisch oogpunt kan gesteld worden dat enkel de ondernemingen die in ons land belastingen betalen, investeren, werkzekerheid bieden en een ecologische 'stresstest' doorstaan toegang mogen krijgen tot overheidssteun.

Evolutie sinds 2002

- 1 De ROE is een vergoedingsratio per eenheid geïnvesteerd kapitaal, zeg maar de winstmarge op geïnvesteerd kapitaal
- 2 Laurent Cordonnier e.a., *Le coût du capital et son surcoût. Sens de la notion, mesure et évolution, conséquences économiques*, januari 2013, CNRS, Université Lille 1, 160 blz, mimeo.
- 3 De 'normale' kost van kapitaal stemt overeen met de 'inspanning' die nodig is om kapitaalgoederen voort te brengen zonder onderscheid te maken tussen afschrijvingskosten en netto-accumulatie.
- 4 De 'toegevoegde waarde' omvat zowel de personeelskosten als de brutowinsten voor belastingen. De aankoop van goederen en diensten worden uit de toegevoegde waarde gehaald omdat de waarde, elders, door een andere entiteit wordt geproduceerd.

Tribune

Armoede is een onrecht dat vele kinderen treft

Het aantal gezinnen in België dat moeilijk rond komt blijft stijgen. Soms is de armoede duidelijk zichtbaar, soms is ze verdoken. Volgens de cijfers gepubliceerd in het Federaal jaarboek Armoede en sociale uitsluiting groeit 1/5 kinderen in België op in armoede. In Brussel zou het over 1/3de van de kinderen gaan. Hulpverleners stellen vast dat de stijgende armoede van de gezinnen de fundamentele rechten van de kinderen aantast. Net zoals de universele rechten van de mens zijn neergeschreven in een verdrag bestaat er sedert 1989 het verdrag van de rechten van het kind. Samenvattend omschrijft dit verdrag een reeks van rechten waardoor een kind volledig dient te worden voorbereid op het leiden van een zelfstandig leven in de samenleving in de geest van vrede, waardigheid, verdraagzaamheid, vrijheid, gelijkheid en solidariteit. Iedere vorm van discriminatie is hierbij uit den boze.

Men zou verwachten dat in een land als België met een uitgebouwd sociaal zekerheidssysteem deze rechten zouden worden gerespecteerd. Niets is minder waar. Jeugdhulpverleners stellen in de praktijk vast dat deze rechten bijna dagelijks op verschillende terreinen wordt geschonden. Het is niet gelijk waar je wieg staat. Wanneer een kind het ongeluk heeft geboren te worden in een gezin dat door omstandigheden genooddaakt is een collectieve schuldenregeling aan te vragen bij de rechtbank wordt het niet gespaard van de vernederingen die armoede met zich mee brengt. Bij een collectieve schuldenregeling worden kinderbijslag, onderhoudsgeld en studiebeurs immers gezien als gezinsinkomen. Die "inkomsten" worden door de schuldbemiddelaar gebruikt om de schuldenlast van de ouders mee af te betalen. De rechten van deze kinderen worden dan ook geschonden. Zo is er meestal geen geld om de kosten te dekken van een school- of studiereis, worden deze kinderen beknot in het uitoefenen van een hobby enz. De meeste van deze gezinnen slagen er niet in de kosten te dragen voor een internetaansluiting. Hierdoor kunnen deze kinderen in de problemen komen voor hun huiswerk. De meeste scholen hanteren immers een elektronisch communicatiesysteem waarlangs men zowel communiceert met de ouders als waarop kinderen hun huistaken doorsturen.

Het huidig onderwijsstelsel is niet democratisch. In de meeste scholen betalen ouders de schoolboe-

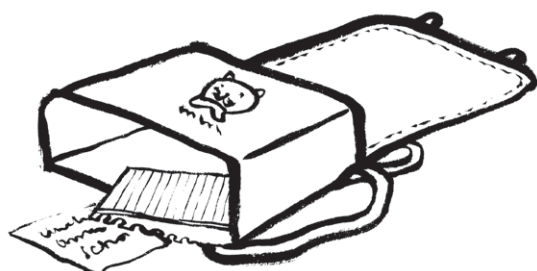
ken, bestaan er jaarlijks dure schoolreizen enz. Er zijn steeds meer situaties waarbij scholen weigeren bij de aanvang van een nieuw schooljaar schoolboeken te verlenen aan jongeren van wie de boeken van het jaar voordien niet konden worden betaald. Het inschrijvingsgeld in het hoger onderwijs en de universiteiten is gigantisch. Zeker voor alleenstaande ouders. Het bestaande systeem van studiebeurzen is niet altijd sluitend en dekt niet alle kosten.

En dan zijn er nog de bestaande leemtes in de hulpverlening op diverse vlakken. De oneindig lange wachtlijsten in de gehandicaptensector en de bijzondere jeugdzorg waar de jongeren niet meer de gepaste hulp krijgen door foutieve beleidskeuzes en waar men het laatste jaar merkt dat privé initiatieven misbruik maken van het bestaande gebrek aan voldoende opvangmiddelen.

Jeugdhulpverleners en syndicalisten betreuren dat de politici van de overheidspartijen te weinig zorg dragen voor onze jongeren. Zij beseffen blijkbaar niet dat zij het kiespubliek zijn van morgen. Onze maatschappij wordt immers niet alleen gevormd door de universiteitsstudent maar zeker ook door die jongeren wiens jong leven niet gespaard blijft van tegenslag.

Als ervaringsdeskundige kan ik stellen dat het onaanvaardbaar is dat de sociale zekerheid verder wordt afgebouwd. Er is nood aan verregaande maatregelen die de jongeren in staat stellen zich ten volle te ontplooien. Dit is één van de redenen waarom ik mij heb ingezet bij ROOD!

Myriam Joos

Energie-armoede deint uit

Ongeveer 750.000 gezinnen in België, of zowat een op de zeven huishoudens, hebben af te rekenen met energiearmoede. Dat betekent dat ze moeite hebben om hun woning behoorlijk te verwarmen. Dat blijkt uit een onderzoek van de FOD Economie, op basis van cijfers uit Huishoudbudgetonderzoek van 2010. De situatie moet vandaag, vier jaar later, nog erger zijn.

Uit de cijfers van de FOD blijkt dat de 10 procent van de bevolking die over het hoogste inkomen beschikt, ongeveer 6,5 keer meer verdient dan de armste 10 procent. Toch ligt hun energiefactuur maar 1,7 keer hoger.

Bij de rijkste 10 procent wordt bijgevolg slechts 5 procent van het inkomen aan energie uitgegeven, terwijl dat bij de armste huishoudens kan oplopen tot 19 procent. Algemeen wordt aangenomen dat een gezin zich in energiearmoede bevindt als het meer dan 10 procent van het inkomen moet gebruiken om zich te verwarmen.

Het betalen van de energiefactuur wordt daardoor een lastige opdracht voor de armere huishoudens. Zo werden in 2013 bijna 80.000 afnemers wegens wanbetaling gedropt door hun elektriciteitsleverancier. Ook werden er in 2012 bijna 9.000 aansluitingspunten voor elektriciteit afgesloten.

Als oorzaken voor de energiearmoede wordt onder meer gekeken naar de stijging van de energieprijzen. Van 2005 tot 2013 zijn de consumptieprijzen voor energieproducten namelijk met 44,2 procent gestegen, al werd daar vorig jaar wel een kentering vastgesteld.

Daarnaast speelt ook de kwaliteit van de woningen en van de toestellen een rol. Armere gezinnen wonen doorgaans in slecht geïsoleerde woningen, die moeilijker en duurder zijn om te verwarmen. De huishoudtoestellen waarvan ze gebruik maken zijn vaak goedkoper bij aankoop, maar vreten wel energie. Voor gezinnen met een laag inkomen, die hun woning meestal huren, is het gewoonlijk niet haalbaar om te investeren in nieuwe en efficiëntere verwarmingstoestellen of in ramen met dubbel glas, benadrukt de FOD.

SOCIAAL

In de hel van Calais

Sinds de jaren '90 is Calais een tussenstop voor vluchtelingen die de oversteek naar Groot-Brittannië willen wagen. Het zijn vooral jonge mannen of kleine gezinnen uit Eritrea, Syrië, Ethiopië, Soedan of Afghanistan. Allen zijn ze op zoek naar een beter leven, een waardig bestaan en hopen werk te vinden aan de overkant van het kanaal. Het is die hoop die ieder van hen drijft. "Werk vinden, want dan kunnen we overleven en misschien laten ze ons wel blijven."

In hun thuisland zijn ze weggetrokken. Oorlog, zwarte armoede, honger en vooral het gebrek aan enig toekomstperspectief deed hen een lange tocht aanvangen. Vaak duurt die jaren; te voet, in boten of clandestien in vrachtwagens weggedoken. Wat hen hier in Calais wacht, is amper een verbetering te noemen. De sans papiers wonen in tenten en geïmproviseerde barakken van kreupelhout en golfplaten bij de ingang van de haven, in de duinen of langs de autostrade. "Jungles" worden die plekken genoemd. Deze jungles worden constant bedreigd met ontruiming, die met groot machtsvertoon van de politie willekeurig worden uitgevoerd. Enkele weken geleden werd de Soedanese jungle ontruimd. De schamele bezittingen van de inwoners werden op een hoop geveegd en vernietigd.

Ook in de straten van Calais zijn de sans papiers niet veilig. Nergens zag ik op doordeweekse dagen zoveel politie op straat als in dit provinciestadje in Noord-Frankrijk. Niet alleen lokale politie, maar ook nationale ordehandhaving (CRS of Compagnies Républicaines de Sécurité) patrouilleren zonder ophouden door de straten. Sans papiers worden willekeurig opgepakt en na enkele uren of dagen terug vrijgelaten. Samen met de ontruiming zijn dit acties die vooral willen intimideren, vernederen en ontmoedigen. Een structurele aanpak is er hoegenaamd niet. Het laatste opvangcentra werd door de Franse autoriteiten in 2002 gesloten.

Naast deze staatsrepressie, worden de migranten ook belaagd door maffia en mensensmokkelaars, vaak zelf ook sans papiers. Begin maart van dit jaar vonden op amper één week tijd vier mensen de dood. Steekwonden, omvergereden door een wagen in volle snelheid, verdronken, in elkaar geslagen. De laatste keer dat ik naar Calais afreisde, in april, sprak ik

met een jonge vrouw van 25 die een kogel door het hoofd gejaagd was en dat wonderwel overleefd had. Dagelijkse kost.

Het grijze en troosteloze Calais geldt als begeleidende ruimte voor dit vagevuur. Met 17,7% werkloosheid, één van de hoogste cijfers in Frankrijk, en een leegstand van meer dan 4000 panden, ongeveer 10% van alle huizen of gebouwen, geeft deze plek vaak de indruk van een spookstad. Hier hebben mensen weinig perspectief op een betere toekomst. Het mag dan ook niet verwonderen dat in dit verziekte klimaat onverdraagzaamheid en racisme de kop opsteken. "Sauvons Calais" is een groepje jongeren die de straten afschuimen, migranten afdreigen of in elkaar slaan en kraakpanden aanvallen, waar sans papiers vaak een tijdelijk toevluchtsoord vinden. Ze roepen op tot onverdraagzaamheid. Enkele weken geleden werd een foto in de lokale krant gepubliceerd waar de leider van het groepje met een getatoeëerd hakenkruis op zijn ontblote borstkast pronkt.

De lokale autoriteiten lijken dit proces van fascisering in de hand te werken. Met Natacha Bouchart, burgemeester van Calais sinds 2008, kwam na 37 jaar communistisch burgemeesterschap een kandidaat van de UMP aan de macht, de partij van Nicolas Sarkozy. Vorig jaar startte ze een kliklijn op waar opmerkelijke burgers pogingen tot kraken van huizen of leegstaande panden door migranten kunnen melden aan de lokale autoriteiten. Deze maatregel illustreert de onmacht van de lokale politiek om de situatie het hoofd te bieden. Toch zag Burgemeester Bouchart haar termijn voor nog eens 6 jaar verlengd naar de lokale verkiezingen van maart dit jaar. De eerste keer dat ik in Calais was, ondertussen al enkele maanden geleden, werd ik uitgenodigd door een vriend en activist van het Europese "No Border" netwerk. "No

Border" staat voor meer dan open grenzen. Ze bestrijden uitbuiting, onderdrukking en racisme in welke vorm dan ook maar zijn vooral actief rond migratie. Begin maart werden tijdens een goed voorbereide actie vier panden tegelijkertijd gekraakt en bezet. De politie slaagde erin 1 van de panden definitief te ontruimen. Eenmaal een pand 48 uur bezet is, moet volgens de Franse wet een juridische procedure worden opgestart en kan een gekraakt pand niet zomaar ontruimd worden. Ondertussen worden de panden gebruikt om mensen een onderkomen te geven en worden activiteiten zoals volkskeukens en bijeenkomsten georganiseerd. Met de slogan "Migrants ou pas, on a tous besoin d'un toit" wordt niet enkel de problemen van de sans papiers aangekaart, maar wordt ook de leegstand en verloedering in Calais aan de kaak gesteld.

Het is een absurde, maar bikkeldharde realiteit hoe de oorlogen en hongersnoden in Afghanistan, Darfour of Syrië nasidderden in de straten van Calais of op de stranden van Lampedusa. Onze westerse politici spreken met een dubbele tong wanneer ze enerzijds het migratiebeleid hier willen verstrengen omdat ons land al vol genoeg zou zitten of om de eigen arbeidsmarkt te beschermen, maar anderzijds F16's naar Afghanistan sturen. Uit naam van de vrijheid en de democratie verdedigen ze de geopolitieke en economische belangen van een westerse elite: CEO's en grote aandeelhouders van multinationale bedrijven die nieuwe afzetmarkten of goedkope arbeiderkrachten zoeken in ontwikkelingslanden en die hier in hun bewaakte villa's hoegenaamd geen last hebben van een vluchteling meer of minder. De gewone mensen, werkend en werkzoekend, met of zonder papieren, hier en in het Zuiden, worden zo verder tegen elkaar opgezet en uitgespeeld. De grenzen verder sluiten en nog strenger bewaken zal enkel voor nog meer doden zorgen

want zolang onze overheden volkeren en samenlevingen in het Zuiden ontwrichten, zullen er mensen blijven komen. Mensen die een betere toekomst willen, op zoek naar

een deeltje van de rijkdom dat uit hun thuisland werd gestolen.

Monty Alexander

Leegstand in Calais

In één van de jungles rond Calais.

Bronnen

http://www.lemonde.fr/politique/infographie/2013/12/26/le-chomage-frappe-surtout-le-languedoc-roussillon-et-le-nord-pas-de-calais_4340205_823448.html
<http://calaismigrantsolidarity.wordpress.com/>
<http://passeursdhospitalites.wordpress.com/2014/03/20/calais-ville-fantome-2/>
<http://nord-pas-de-calais.france3.fr/2013/10/24/la-maire-de-calais-poste-sur-facebook-une-adresse-e-mail-pour-denoncer-les-migrants-squatteurs-345089.html>
<http://www.bbc.com/news/magazine-20356446>
<http://en.squat.net/tag/calais/>
<http://www.noborder.org/>

LEEFMILIEU

De onaanvaardbare terugkeer van de Oosterweelverbinding

De beslissing van de Vlaamse regering om het Oosterweeltracé (ook wel BAM-tracé genoemd) te volgen zet kwaad bloed bij de Antwerpse bevolking. Eerst en vooral beseffen alle Antwerpenaren die in 2009 hun stem hebben uitgebracht tegen dit tracé dat ze beroofd worden van de overwinning die destijds behaald werd: 60% heeft zich toen uitgesproken tegen dit tracé! De sp.a had toen een bocht genomen maakt er nu opnieuw één in omgekeerde richting.

Overkapping?

Vandaag is het zover. Er wordt weliswaar gesproken van een overkapping van de ring maar vooraleer we daar geraken is het 2020 dan zijn er opnieuw jàààren verstrekken. In haar beslissing heeft de Vlaamse regering zich gebaseerd op het MER (milieu effecten rapport) van experts die verre van neutraal zijn. Niet alleen werden er onderdelen van het Oosterweeltracé gewoon niet geëvalueerd maar bovendien werden de ijkingen in relatie tot volume van verkeer scheefgetrokken. Dit is geen gevolg van incompetentie maar van kwade wil. De experts zijn immers gelieerd met het concern dat het Oosterweeltracé zal realiseren...

In Merksem en Deurne blijft er sprake van een verbreding tot 17 baanvlakken. De bevolking van omliggende wijken – tot voorbij Borgerhout – zal nog steeds getroffen worden door de bovennormale aanwezigheid van fijn stof, met nefaste gevolgen voor de gezondheid.

Electorale sanctie dreigt

De anti-Bam-beweging mag zich verwachten aan een aangekondigde en grootscheepse 'desinformatie'-campagne van de Vlaamse overheid. Mobiliteit wordt in Antwerpen een gewichtig thema: ook Open VLD eist samen met Groen een eerlijke expertise dat alternatieve tracés een kans gunt. Bart Martens en de sp.a stellen dat het Oosterweel tracé minder stilstaand verkeer zal veroorzaken en bijgevolg een minder vervuulende impact zal hebben¹. Dirk Van Duppen (PVDA) weerlegt dit en stelt dat veel afhangt van hoe tolheffingen het verkeer zal oriënteren (boven Antwerpen via de haven of via de Kennedytunnel)². Ook de kwestie van de 'overkapping' van de ring is een heet hangijzer. Wie gaat dit betalen? Gewone weggebruikers en/of vrachtvervoer?

En dan is er nog het project Ringland (www.ringland.be), uitgewerkt door ecologische architecten en dat het merendeel van de ring wenst te vergroenen via overkapping. Mooie tekeningen, knappe website en prima motivaties sieren het initiatief maar de technische discussie wordt alsmat complexer en er is geen enkele garantie dat Ringland binnen afzienbare tijd het licht zal zien.

Op de achtergrond van de strijd rond Oosterweel- versus Meccano-tracé zijn er enerzijds de betonboeren die hun plannen en investeringen willen uitgevoerd zien en aan de andere kant de stadsbewoners die voor een gezonde en leefbare ruimte vechten. Maar deze laatsten kunnen maar winnen indien ze een verbond maken met bewoners van de voorsteden. Deze zitten uren in de file en willen een verbreding. Studies hebben aangewezen dat verbreding geen echte oplossing bieden vermits het aanzuigeffect er binnen afzienbare tijd voor zorgt dat het fileleed terugkeert. Het verkeer op afstand houden van de binnenstad is een tussenoplossing dat het Meccano-tracé rechtvaardigt. Maar omdat de voorstadbewoners niet willen wachten tot 2020 blijven zij een voorkeur behouden voor alle

ROOD! voerde op 8 maart samen met een honderdtal actievoerders een actie op de Stenenbrug; de meest bevuilde en lawaaierige sector van Antwerpen. Wij riepen Groen en PVDA op samen actie te voeren maar tevergeefs. Intussen is in de media de controverse uitgebroken. Ademloos en Straten Generaal kondigen een juridische guerrilla aan. Deze kan uitmonden in een nieuwe golf van bezwaarschriften en een nieuw referendum. In afwachting wordt er een neutrale expertise geëist.

korte termijn oplossingen die hun fileleed vermindert. Daarom moet een rood-groene linkerzijde ook deze groep aanspreken en voor een alternatieve 'korte termijn' oplossingen winnen: maximum snelheid van 70km op de ring, de Liefkenshoek-tunnel tolvrij maken én binnen 24 à 36 maanden het openbaar wegvervoer uitbreiden met een voorstedelijk tramnetwerk.

Sidonio Van Overtvelt

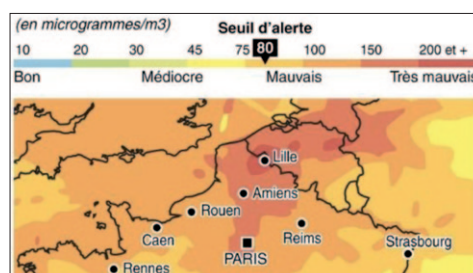
¹ (<http://www.dewereldmorgen.be/artikels/2014/03/18/de-oosterweelfolder-van-pvda-populistische-verkiezingspropaganda>)

² <http://www.dewereldmorgen.be/artikels/2014/03/20/oosterweel-bart-martens-spa-blijft-appels-met-citroenen-vergelijken>

Geen symptoombestrijding

Ecosocialisten stellen dat het probleem van fijn stof een symptoom is. De oorzaak ligt bij de toename van verkeer op basis van fossiele brandstoffen. Autostrades lopen dwars door de stad en dichtbevolkte gebieden en dat moet zoveel mogelijk vermeden worden. Deze stadsgebieden worden veelal bevolkt door het 'gewone volk'. Een vorm van 'sociaal racisme' dat zich in de openbare ruimte vertaalt: hoe lager je op de sociale ladder staat, hoe meer je geconfronteerd wordt met ongezonde leefomgeving. Maar fijn stof is en blijft een symptoom. Overkappen is nodig maar het probleem is ook van structurele aard. Zolang we een logica volgen die heel de regio Vlaanderen tot logistiek platform omvormt, met tienduizenden vrachtwagens op doorreis van noord naar zuid, oost naar west, blijven we met de gevolgen zitten. Overal in Vlaanderen of zelfs ruimer. De kaart van het fijn stof in de week van 10 tot 14 maart laat zien dat het probleem zich over heel Noord-Europa uitstrekt. Kaart n°2 geeft de concentraties van fijn stof op een normale dag, zonder smog-alarm. De laatste kaart (n°3) laat zien hoeveel maanden levensverwachting wij inboeten in relatie tot fijn stof. In de zwartste regio's verliezen we tussen 1 à 3 levensjaren ten gevolge van het inademen van PM10. Kaart n°4 laat zien dat het probleem van luchtvervuiling zich concentreert in dit deel van Europa dat van België naar Noord-Italië gaat via de Ruhr, de Elzas en een deel van de Rhone-vallei. Dit zijn niet toevallig de gebieden waar verkeersaders en industrie samenvallen.

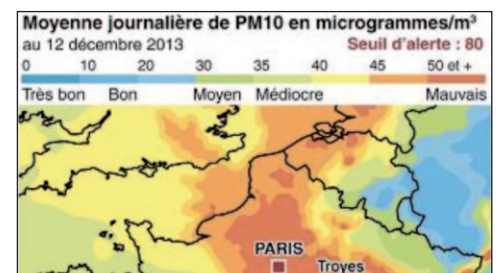
kaart 1 : concentratie fijn stof tijdens smogalarm (13 maart)

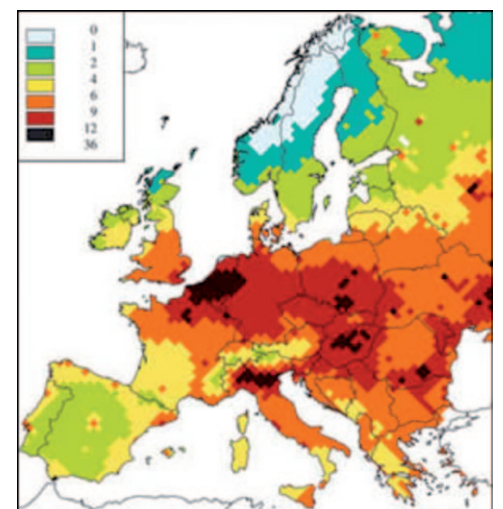
De schaalvergroting van de analyse moet ons aanzetten de problemen structureel aan te pakken. Volgens het federaal Planbureau zou – bij ongewijzigd beleid – tussen nu en 2030 het personenvervoer op de weg met 20% toenemen terwijl het vrachtvervoer met 64% zou toenemen! De uitstoot van CO2 zou, ondanks de technologische innovaties, toenemen met 15% en de andere vormen van pollutie ook (NOX, COVNM, PM2,5, SO2 et Pb). Deze onhoudbare druk op het milieu moet vanaf nu aangepakt worden via ingrijpende maatregelen zoals het verminderen van dieselgebruik (vervangen van de bussen bij De LIJN...); openbaar vervoer moet de overhand krijgen op particulier autoverkeer. In de binnensteden maar ook tussen steden en voorsteden. Wanneer ex-NMBS –baas Marc Descheemaecker pleit voor een verhoging van 30pct van de tarieven zal dat ook het autoverkeer helpen bestendigen. Het vrachtvervoer van en naar de haventerminals van Antwerpen en Zeebrugge zou vervangen moeten worden door spoor- en water verkeer. De 'maakindustrie' moet dichterbij komen en dat kan

versneld worden door het invoeren van rekeningrijden voor vrachtvervoer. Vrachtvervoer op de baan zal duurder worden en bijgevolg zal sociale dumping in Oost-Europa minder voordelig zijn. Kortom er is nood aan een planmatige aanpak.

kaart 2 : concentratie fijn stof in normale toestand

kaart 3 : verminderde levensverwachting wegens fijn stof, in aantal maanden

LEEFMILIEU

Afbouw gezondheidszorg veroorzaakt een humanitaire crisis in Griekenland

Na een recessie van zes jaar bedraagt het aantal niet verzekerden 3 miljoen mensen, ofte een vierde van de bevolking. Ziekenhuizen missen medicatie; chemotherapie wordt stopgezet van zodra er geen zekerheid bestaat inzake genezing. Het remgeld bedraagt 25 euro en eenmaal zonder werk verliest men ook een ziekteverzekering. De begroting van de gezondheidszorg werd sinds 2011 met nagenoeg één derde verminderd. Artsen zonder grenzen zijn actief in het land en niet enkel voor mensen zonder papieren. In vele wijken zijn er geen huisartsen meer. In het hele land zijn er een 50tal “ziekenboegen”, sociale medische centra met vrijwillige geneesheren en verplegend personeel. De wachttijd bedraagt soms vier of vijf dagen; voor urgenties 7 à 8 uren. Vele ziekenhuizen

werden gesloten, geprivatiseerd of het aantal bedden drastisch verminderd, soms met 40%. Meer dan 5000 geneesheren hebben hun baan verloren en zijn ofwel naar het buitenland vertrokken of zetten hun werk vrijwillig verder. In stedelijke gebieden zijn tot de helft van de patiënten niet meer in staat hun geneesmiddelen te betalen. Kindersterfte is met 43% gestegen laat *Médecins du Monde* weten. “Het gezondheidsstelsel is in elkaar gestort, ten gevolge van financiering of in navolging van een administratieve beslissing. Een bevalling kost 700 euro en in sommige hospitalen – dit is de waanzin voorbij – worden de pasgeborene bijgehouden tot de ouders betaald hebben. Griekenland is een frontstaat van het Fort Europa en er zijn de laatste jaren heel wat vluchtelingen toegestroomd,

ondanks strenge grensbewaking met Turkije.

De neonazi's van Gouden Dageraad organiseren solidariteit van bloedinzameling tot voedselpakketten, onder het motto ‘Grieken helpen Grieken’. Hun electoraal succes (20%) is ook gebaseerd op hun aanwezigheid op het terrein. In voorjaar 2013 werd Solidarity 4 all boven het doopvont gehouden. Het is een beweging ter ondersteuning van de bevolking, opgericht door militanten van Syriza. Zij centraliseren via internet informatie over beschikbare medicatie en coördineren wijkgezondheidscentra en houden verschillende keren per week een sociale kantine in de wijken. In Athene bestaan er nu een 15-tal. Veel te weinig maar het is het laatste wat nog werkt. Wekelijks komt er medisch perso-

neel met medicatie bevoorraden naar Griekenland. Deze solidariteitsmissies komen uit Duitsland, Noorwegen, Frankrijk, Denemarken. In een rapport opgesteld door Duitse geneesheren lezen we dat de situatie in Griekenland overeenstemt met wat Duitsland heeft meegemaakt in de naoorlogse periode. Patiënten die diabetes hebben worden van hun ledematen geamputeerd; zwangere vrouwen krijgen geen prenatale controle meer; kankerpatiënten sterven op enkele weken tijd, soms zonder morfine. Ondervoeding en infecties verzwakken de gezondheid en in sommige streken neemt virale en bacteriële infecties sterk toe. Het aantal HIV patiënten is op drie jaar tijd fenomenaal gestegen weet men te lezen in The Lancet. De verklaring is weerzinwekkend: mensen besmetten zich vrijwillig

omdat HIV patiënten de laatste zijn die nog een uitkering verkrijgen van 700 euro. Liever 700 euro krijgen en enkele jaren leven dan weggroten in donkere steegjes van de voorsteden... In Griekland is de gemiddelde levensverwachting sinds 2008 drie jaar achteruit gegaan. Een statistisch gemiddelde dat de diepgang van de sanitaire, zeg maar humanitaire crisis, op hypocriete wijze verhult. Solidariteit : deze zomer vertrekt er een delegatie naar Griekenland met verplegend personeel, geneesheren en vertegenwoordigers van de syndicale beweging (LBC en BBTK). Neem contact op met solidarity4allbelgium@gmail.com <http://download.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140673613622916.pdf?id=baaU2-CmH-YYU7kl3ovru>

INTERVIEW

‘Imperialisten aller landen blijf thuis!’

Interview met Alexander Lipen, burgerjournalist, actief in Rusland.

Lees de volledige versie op: <http://www.roodlinks.be/>.

Hoe kan een volksoptstand tegen corruptie en machtsmisbruik ontstaan in een staatsgreep waarbij neo-nazi's de lakens naar zich toetrekken?

De Euromaïdan was een opstand tegen het machtsmisbruik, corruptie met op de achtergrond een verregaande verarming. In Oekraïne ligt het BBP per hoofd ver onder het niveau van Rusland, ongeveer op hetzelfde niveau als Oeganda terwijl de bevolking vroeger een zeer ontwikkelde Sovjet-deelrepubliek was. De “revolutie” begon in Kiev, toen Yanukovitch, die jarenlang op twee stoelen had gezeten weigerde om het Europese associatieverdrag te tekenen. Dit EU-verdrag hield in dat Oekraïne zou toetreden tot Europese handelszone (grenzen zou openstellen voor import van Europese producten, NVDR), kredieten zou aannemen van EU en IMF en in ruil daarvoor maatschappijen zou privatiseren, invoerrechten verlagen en sociale voorzieningen en subsidies verminderen. De gewone burger in het westen van Oekraïne redeneerde “Al maak ik in Europa WC's schoon, als ik daarvoor 3x meer betaald word dan nu, is dat nog beter”.

Waar komen de neonazi's vandaan?

Neonazi's werden de laatste 20 jaar gedoogd door de Oekraïense

machthebbers. Het eerherstel van een historische figuur als Stepan Bandera en zijn gedachtegoed waren middelen om een uiterste rechts en racistisch Oekraïens nationalisme, dat onder de Duitse bezetting o.l.v. Bandera vrij spel kreeg te opnieuw van de grond te krijgen.

Tijdens de opstand in Kiev in het najaar 2013 kwamen er zowel gewone burgers uit West-Oekraïne als georganiseerde neonazi's op straat. Sommige “gewone burgers” werden als kanonnenvlees uit Oekraïense dorpen gehaald en voor geld naar Kiev vervoerd. Dit was al een traditie geworden sinds de Oranje-revolutie 10 jaar geleden. De neonazi's zijn de harde kern van de Oekraïense nationalist. Zij zijn opgeleid in straatgevechten, hebben een organisatie en ideologie. Deze harde kern is niet groot, maar er omheen draaien duizenden sympathisanten uit gematigde centrumpartijen.

Werden de neonazi's niet door Poetin uitgevonden? Wat als de pro-westerse oligarchen niets met de nationalist te maken hebben?

Analyseren we de objectieve feiten, maatregelen, wetten en uitspraken. De lijst is niet mis: 1) Vanaf de eerste dagen verbod van de Russische taal. 2) Georganiseerde vernietiging van alle Lenin- en oorlogsmonumenten in de Westoekra-

ïense steden, herbenaming van de straten. 3) Voorstel om de communistische partij te verbieden, die nochtans haar stalinistisch crimineel verleden afgezworen heeft. 4) Erkenning van en het verlenen van een militair statuut aan de nationalistische groepen. 5) Degradatie en ontslag van de militaire top, die weigerde mee te werken. 6) Voorstel om NAVO-basissen te installeren. 7) Integratie van neonazi's in de “Nationale Garde”, de enige officiële legereenheid van Oekraïne, die niet gedemoraliseerd is. 8) Uitspraken van verschillende toppolitici over “de Oosterse Untermensen”, “onwaardige slaven die verdienen om uitgeroeid te worden”, enz.

Welk spel speelt de Europese Unie?

Vier factoren spelen hier mee: 1) Oekraïne zal een nuttige krediet-

laaf zijn. 2) Oekraïne is een reservoir van goedkope arbeidskrachten. 3) Het land bevat heel wat grondstoffen. 4) Het is de laatste grens met Rusland en een strategische plek voor NAVO-basissen. We mogen evenmin een Joegoslavisch scenario uitsluiten. De combinatie van Oekraïens nationalisme dat steun zoekt bij Europa en Europa dat nood heeft aan verruiming van haar economisch hinterland heeft de wagen in gang gestoken.

Zijn er in Oekraïne nog linkse krachten actief?

Er is de KPU (de Communistische Partij van Oekraïne), een soort weerspiegeling van de KPRF (Communistische Partij van de Russische Federatie) in Rusland. Ze zaten in de coalitie met Yanukovitch, en kregen een deel van de koek. Zeer bureaucratisch, constante interne maffiastrijd om posities binnen de partij. Toen de volksoptstand in Kiev begon, stelde de KPU zich passief op. Ze zagen de opstand als “georganiseerd door liberalen” en hebben geen enkel moment geprobeerd om het opstandige volk in socialistische richting te bewegen. Belangrijker dan de partijen, die slechts hun cliënteel vertegenwoordigen zijn de volksleiders zoals Pavel Gubarev in Donetsk. Toen in Kiev de nationalistische staatsgreep plaats vond en duidelijk werd dat de nieuwe macht-

hebbers vanaf dag één een anti-Russisch beleid zouden voeren, organiseerden veel mensen in het oosten zich in volksverdedigingsgroepen. Nadat Rusland de Krim had “geholpen”, dacht men in Oost-Oekraïne dat Rusland ook het Oosten zou helpen. Hierdoor ontstonden er massale demonstraties met tienduizenden mensen. Politie- en legereenheden liepen over. Er ontstond een “Garde van Lugansk”, “Garde van Harkov”, enz.

Is het mogelijk geen kamp te kiezen?

De situatie in Oekraïne is een lakmoestest voor de grote geopolitieke spanningen. Dit is een uitermate belangrijke voorloper voor wat er kan komen in de 21e eeuw. Wij leven in een geglobaliseerde kapitalistische maatschappij en het is niet mogelijk voor de meerderheid om in dergelijke maatschappij een menswaardig leven te leiden. Evenmin is het mogelijk om tot ‘zelfbestuur’ te komen zolang er oligarchen en multinationals bestaan die de macht monopoliseren of beurskapitaal dat de lakens uitdeelt. Wellicht kan socialisme alleen bereikt worden indien het zich internationaal ontwikkelt.

Waarom gelijkheid beter is voor iedereen

The Spirit Level is een bestseller van Richard Wilkinson en Kate Pickett. De hoofdstelling van het boek is dat ongelijkheid ernstige gevolgen heeft voor de maatschappij: mensen vertrouwen elkaar niet meer, er is een toename van angst en ziekte en het wakkert excessief consumptie gedrag aan. Voor elf verschillende maatschappelijke of gezondheidsproblemen doen landen met grotere ongelijkheid het beduidend slechter dan landen met meer gelijkheid: fysieke gezondheid, geestelijke gezondheid, druggebruik, onderwijs, gevangenispopulatie, obesitas, sociale mobiliteit, gemeenschapsleven, geweld, tienerzwangerschappen en het welzijn van kinderen. Het boek bewijst dit met grafieken die ook online beschikbaar zijn. (<http://www.equalitytrust.org.uk/about-inequality/spirit-level>).

Er is genoeg rijkdom

De algemene boodschap van het boek is dat onze samenleving rijk genoeg is: economische groei in de rijke landen heeft een punt bereikt waarop het niet langer leidt tot een verbetering van de levensstandaard. In tegendeel, in sommige gevallen is die groei zelfs schadelijk voor de gezondheid. Indien landen zich zouden toelagen op het gelijk maken van het inkomen van mensen naar het niveau van gelijkheid in de Scandinavische landen dan zouden we meer verlot hebben, we zouden dunner zijn, we zouden langer leven, we zouden elkaar meer vertrouwen, de lijst gaat door. Laat een toenemende ongelijkheid nu net het kenmerk zijn van de laatste decennia.

Ongelijkheid wordt gemeten door de Gini-coëfficiënt. Wanneer we deze bekijken voor België zien we dat deze sinds 1990 sterk is toegenomen.¹ Deze coëfficiënt is een getal dat berekend wordt op basis van gegevens over inkomen bij de belastingen: 0 betekent volledige inkomensgelijkheid, en 1 betekent dat één enkele persoon alles bezit. In België was deze coëfficiënt in 1990 nog 0,319; tamelijk 'gelijk' dus. In 2008 was dat al 0,382, redelijk 'ongelijk'. Na belastingen, die een herverdelend effect hebben, is de coëfficiënt gestegen van 0,297 in 1990 naar 0,365 in 2008.

Ongelijkheid verziekt de samenleving

De auteurs wijzen ons erop dat de negatieve gevolgen van de keuze voor economische groei boven gelijkheidstreven overal rondom ons te zien zijn. Ongelijkheid leidt tot kortere, ongezondere en ongelukkigere levens; het doet tienerzwangerschappen, geweld, obesitas, het aantal gevangenen en verslavingen toenemen; het vernietigt de sociale relaties tussen individuen, en het is de motor van een consumptie gedrag dat hoe langer hoe meer de aarde zelf in gevaar brengt.

De informatie van verschillende datasets met geloofwaardige bronnen als de VN, de Wereldbank, de wereld gezondheidsorganisatie, de OESO,... zijn samengebracht tot een samenhangend geheel dat het moeilijk maakt ongelijkheid en de gevolgen ervan te ontkennen.

Deze data wordt gebruikt om een serie spreidingsdiagrammen te maken waarin steeds nagenoeg hetzelfde patroon terug te vinden valt, maar die tegelijkertijd ook het bewijs vormen van het veel voorkomen van een breed scala aan maatschappelijke problemen. Op bijna elke index van levenskwaliteit, welbehagen of tekort is er een sterke verband tussen het niveau van economische ongelijkheid en de maatschappelijke uitkomsten. Bijna altijd vinden we de Scandinavische landen terug in het gunstige gedeelte van het diagram, en bijna altijd vinden we het Verenigd Koninkrijk, de VS en Portugal in het ongunstige gedeelte, met landen als Canada of de continentale Europese landen ergens in het midden.

Dit heeft niets te maken met de totale rijkdom van een land, of zelfs het gemiddelde inkomen per hoofd. De Verenigde Staten is een van de rijkste landen ter wereld en zit bij de hoogste cijfers qua inkomen per persoon, maar heeft wel de laagste levensverwachting onder de ontwikkelde landen en een niveau van maatschappelijk geweld, met name moord, dat buiten categorie is.

De diagrammen tonen ook aan dat het niet enkel de armen zijn die op

negatieve wijze worden geraakt door ongelijkheid, maar hele maatschappijen van laag naar hoog. Zo doet het Verenigd Koninkrijk het beduidend slechter dan de meeste andere OESO landen, maar zijn haar maatschappelijke problemen nog steeds niet zo erg als die van de VS. Diabetes treft bijvoorbeeld twee keer zoveel Amerikanen als Engelsen, die op hun beurt dan weer slechter doen dan de meeste OESO landen. Welk criterium je ook neemt, het bewijs ten gunste van meer gelijkheid neemt toe. Zoals de auteurs het stellen: 'de relatie tussen ongelijkheid, slechte gezondheid en maatschappelijke problemen zijn te sterk om enkel toe te kunnen schrijven aan toeval.'

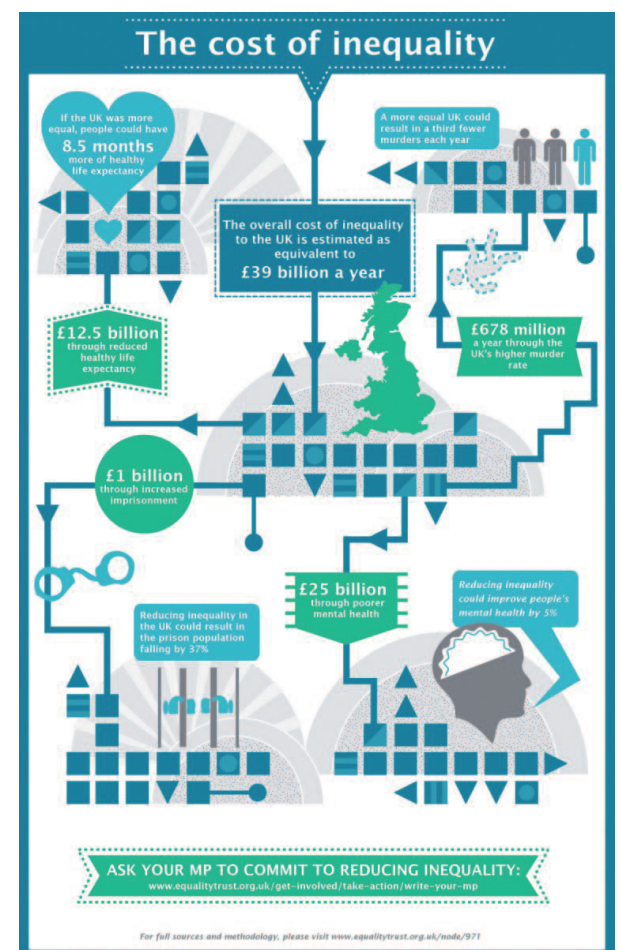
Het meest ongemakkelijke aan het boek is misschien nog het inzicht dat de manier waarop we leven, waarop de maatschappij ingedeeld is een serieus gevaar vormt voor onze geestelijke gezondheid. De auteurs beschrijven ongelijke maatschappijen als dysfunctioneel: consumentisme, sociale isolatie, vervreemding van elkaar en angsten. Onze maatschappij, ons economisch model van groei heeft economische en sociale ongelijkheid op zo'n manier geïnstitutionaliseerd en eigen gemaakt dat een aanzienlijk deel van de bevolking mentaal 'ziek' zijn. Wat voor een 'groei' is dat dan?

Politiek keuzes zijn bepalend

Wat de Scandinavische landen ook aantonen is dat meer gelijkheid ook een kwestie van politieke wil is, en dat het idee dat er niets mis is met rijk zijn, nog steeds wijd verspreid in ons politiek establishment heel wat schadelijker is dan het op het eerste zicht lijkt.

Het boek eindigt met een positieve noot met een overgangsprogramma om zieke maatschappijen meer gezond te maken. Een maatschappij waarin mensen zich beter voelen en vrijelijk met elkaar om kunnen gaan kan er enkel maar komen wanneer diegenen in de onderste lagen zich meer gewaardeerd voelen dan nu. De auteurs concluderen dat het verwijderen economische blokkades voor meer zelfwaardering zoals lage lonen, zwakke sociale zekerheid en weinig overheidsuitgaven voor onderwijs het menselijk potentieel zal doen bloeien.

Er is een groeiend aantal goed beargumenteerde boeken die ingaan op de maatschappelijke schade die ongelijkheid met zich meebrengt. Naast 'The Spirit Level' vinden we ook 'Affluenza' van psycholoog Oliver

James, 'Status Anxiety' van filosoof Alain De Botton, en 'Respect: The Formation of Character in an Age of Inequality' van socioloog Richard Sennet. In eigen land komt hoogleraar psychologie Paul Verhaeghe tot gelijkaardige conclusies.

Iedereen die denkt dat een samenleving de som is van wat we zijn zou deze boeken moeten lezen. Het toont aan dat de samenleving ook het resultaat is van hetgeen er wordt gedaan, door individuen maar ook door structuren en meer bepaald actoren zoals de overheid of ondernemingen. The Spirit Level geeft ons inzicht. Dit boek is niet enkel een rijke verzameling data, de conclusie staat als een paal boven water: we doen het als maatschappij gewoon beter wanneer we meer gelijk zijn.

Laurens Deprez

Festa politica
#kieshappening
zaterdag 10-05 vanaf 16u / Ons Huis Vrijdagmarkt / GENT

Richard Wilkinson:
Waarom gelijkheid beter is voor iedereen

NO TAFTA!
Stop het vrijhandelsakkoord VS-UE

Klare wijn schenken: speeddating met kandidaten van sp.a, Groen en PVDA
muziek, stands en animatie

LAAT ONS OOK DURVEN!
inschrijven op www.laatonsookdurven.net

¹ Armoede en sociale uitsluiting. Jaarboek 2011

Democratieën sterven liggend

Kritiek van de tactische rede.

Ludo Abicht, Houtekiet, 2014.

De titel verwijst naar de uitdrukking: “bomen sterven staande”: een democratie wordt soms met geweld omgebracht, zoals het in de vorige eeuw het geval was in Duitsland, het door de Nazi's bezette Europa, in Italië en Spanje en, na de oorlog, in het Chili van Salvador Allende. Vandaag is het gevaar echter groot, dat onze democratische maatschappijen als het ware “uitsterven” als gevolg van de onverschilligheid van de burgers ten opzichte van allerlei ondemocratische maatregelen die we blijkbaar zonder veel morren slikken. Ik denk onder meer aan de onfaire behandeling van een aantal “lastige” nieuwkomers, aan dure militaire beslissingen onder dwang van de NAVO zoals de aankoop van nieuwe vliegtuigen om de officieel “onbestaande raketten” op Kleine Brogel te transporteren, aan de democratische kloof tussen de Europese instellingen en de burgers en, in het algemeen, aan de begrijpelijke maar gevaarlijke “verkiezingsmoetheid” die ongewild het gewicht van extreme en ondemocratische partijen vergroot. Want net als de liefde is “democratie” namelijk een “werkwoord”: *use it or lose it*.

De ondertitel herneemt de drie grote vragen van Immanuel Kant over de Verlichting: wat kunnen we weten, waarop mogen we hopen, wat moeten we doen? Zo kunnen we met grote waarschijnlijkheid weten dat de geglobaliseerde economie, ondanks alle zegebulletins van hogerhand, nog helemaal niet uit het slop is, niet voor de Grieken en Portugezen, maar ook niet echt voor ons. Dat de wereldeconomie zich wellicht langzaam herpakt, maar dat de kloof tussen arm en rijk nog steeds groter wordt. Omdat deze analyse van de tekorten van het huidige systeem weliswaar noodzakelijk is, maar niet meteen een perspectief op verandering biedt, ga ik in op de erfenis van een “christendom zonder God” en een “communisme zonder Leiders”, twee grote maatschappelijke projecten die onterecht als voorbijgestreefd verklaard werden, maar die een sterk alternatief kunnen bieden voor het bestaande fundamenteel asociale neoliberale systeem. In het laatste gedeelte wordt dan onderzocht, welke strategie en tactiek moeten uitgewerkt worden om een haalbaar en radicaal nieuw politiek, sociaal en ecologisch programma op de agenda van morgen en overmorgen te plaatsen.

Waarom twijfelen aan, door Sven Naessens,

EPO 15 euro ; te verkrijgen bij de Zondvloed (Mechelen), De Groene Waterman (Antwerpen) of via de auteur <sven-naessens@telenet.be>

Sven Naessens is een welbekend vakbondsafgevaardigde uit het Antwerpse en hij gaf ‘Waarom twijfelen aan’ uit in eigen beheer. Sven kijkt tot wat bezuinigingen ons gebracht hebben en analyseert op zijn eigen scherpzinnige en taalkundig geestige wijze de sociale realiteit van het moment.

Daarin heeft hij het uiteraard ook over de N-VA (die hij Nieuwe VOKA Alliantie noemt), als numeriek belangrijkste radicale liberale partij in Vlaanderen. Ook dit boek barst van de argumenten die handig kunnen zijn om het debat aan te gaan met andere kiezers. Naessens vertelt hoe men de mensen voortdurend wijs maakt dat er geen geld meer is, maar hoe ondertussen BNP, Paribas 574 miljard dollar voor haar klanten verstopt in belastingparadijzen. De 50 grootste bedrijven hebben 6000 belasting ontduikende filialen. AB-Inbev betaalt geen euro belastingen. Hij schrijft hoe dat verhaal al dertig jaar bezig is. Hoe inderdaad de N-VA de mosterd zocht bij Thatcher en Reagan (Bart De Wever liet zich ooit ontvallen hoe hij Maggie bewonderde.) Hoe erg de toestand wel was onder die neoliberale regimes. Groot-Brittannië werd onder haar beleid kampioen in de ongelijkheid en scoort op de VN-index ter zake slechter dan Ethiopië. Na Thatcher leeft in Groot-Brittannië één mens op vijf onder de armoedegrens. Tevoren was dat één op twintig.

Naessens ontwikkelt ook een interessante redenering op vlak van werkloosheid: werkloosheid is geen toevalligheid, mensen zijn niet werkloos uit luiheid. Een ex-medewerker van Thatcher gaf toe dat werkloosheid bewust gecreëerd wordt: om de lonen te breken en er op die manier voor te zorgen dat er nog méér geld naar de kleine groep van ondernemers gaat, moet er een arbeidsreserve (een massa mensen die geen werk heeft) in stand gehouden worden. Ook hier geldt de wet van vraag en aanbod: veel werkloosheid, dat is veel aanbod van arbeidskrachten aan een zeer lage prijs. Op die manier kunnen de superwinsten en de bonussen nog wat groeien en kan men nieuwe openbare sectoren overleveren aan de winsthonger van de vrije markt. Delen van de sociale zekerheid en de belastingen van de werknemers worden ondertussen aangesproken om deze operaties financieel te dekken en te sponsoren.

Filip De Bodt

Snowpiercer: de klassenstrijd na de ecologische apocalyps

Juli 2014. Om de klimaatverwarming te bestrijden verspreiden regeringen een chemisch product in de atmosfeer. Maar het effect is te verregaand en de temperatuur daalt zienderogen. 17 jaar later, terwijl de wereld in een nieuwe ijstijd is verweekeld, draait er een gigantische trein rond wereld. De ‘Snowpiercer’ circuleert sinds de ecologische Apocalyps op een wereldnetwerk en vormt een gesloten ecosysteem en dat onuitputtelijke energie verwekt. Terwijl de trein ettelijke keren per jaar door hetzelfde desolaat landschap raast woedt de klassenstrijd in alle hevigheid. De trein werd opgedeeld in klassen met vooraan de uitvinder Wilford en zijn dienaars, dan de feestvarkens die hun tijd in alle decadentie doden, gevolgd door de ‘middenklasse’ en de productieve reizigers die beschermd worden van de ‘basse classe’, het uitschot en miserabelen. Deze laatste categorie wordt op regelmatige tijdstippen ingezet voor bepaalde activiteiten en overleeft als menselijk reservoir. Kinderen worden geboren en ouderen sterven. Dagelijks krijgen ze een zwarte reep proteïne-pastei. De miserie is onhoudbaar en er breekt opnieuw een opstand uit.

De film toont het epos van deze opstand. Zoals dikwijls biedt een toekomstig doemscenario de gelegenheid een sterke aanklacht uit te spreken. Het systeem leidde tot een ecologische catastrofe waaruit geen betere wereld tot stand komt maar eerder een eco-fascistische gesloten leefomgeving waarbij alles en iedereen dwangmatig in balans wordt gehouden.

Recente *Science Fiction* films zoals *Elysium* van Neill Blomkamp (2013) maken ook ruimte voor opstanden wat natuurlijk een afspiegeling is van het huidige verzet tegen het globaal kapitalisme.

Het meest frappante aan *Snowpiercer* – en in deze verschilt de film duidelijk van andere anticipatie-films zoals *Time Out* (Andrew Niccol, 2011) – is de scherpe analyse van de klassenmaatschappij, het onderdrukkingssysteem en hoe dit berust op de controle en het bezit van de productiemiddelen (de locomotief).

Het collectief revolutionair proces is ook nadrukkelijk aanwezig, zelfs meer dan in het oorspronkelijk stripverhaal van 1982. Curtis (Chris Evans), de leider van de opstand, is helemaal geen eenzame held die zo uitzonderlijk is dat hij de wereld kan redden. De opstand is maar een succes dankzij de offers, de gebetenheid én de creativiteit van alle opstandelingen. De keuze tussen hervorming en revolutie is ook aanwezig gezien zij ofwel betere levensvoorwaarden afdwingen ofwel doorstoten tot de locomotief. Ten laatste is er de waarschuwing dat elke poging om de klimaatcrisis te bedwingen via geo-engineering en technische remedies de catastrofe kunnen versnellen. De film speelt op indrukwekkende wijze een sterk thema en hoewel ik het einde minder geslaagd vind blijft het een unieke prent. De acteurs zijn briljant. Tilda Swinton speelt een soort Thatcheri-aanse eerste minister en John Hurt de peetvader van de revolutie. De Zuid-Koreaanse regisseur Bong Joon-ho bevestigt zijn talent op de internationale scene, nadat hij met *The Host* (2007) een reeds uitmuntende SF-thriller had gemaakt. Kortom, *Snowpiercer* is een must.

Nicolas Croes

uit het Frans vertaald van www.socialisme.be, website van de LSP-PSL

BEWEGING

‘Links laat veel kansen liggen’

Interview met Pascale Wils en Stephen Bouquin, woordvoerders van ROOD!

Jullie doen niet mee met de verkiezingen. Heeft ROOD! nog een bestaansreden?

PASCALE: ROOD! wil links wil versterken en vernieuwen. Wij hebben geen lijsten ingediend omdat dit links nog meer zou verdelen. Wij zijn van mening dat ROOD! de katalysator kan zijn voor een links front. Maar tot onze spijt stellen we vast dat dit op dit moment nog niet realiseerbaar is. Nu de verkiezingsstrijd stilaan op koers begint te komen, kan men het weer niet laten om elkaar aan te vallen in plaats van een front te vormen tegen rechts. Dus is mijn conclusie dat ROOD! zeker nog een bestaansreden heeft, namelijk de linkerzijde bijeen brengen rond een rood-groen alternatief voor de crisis en de besparingen.

STEPHEN: Hoewel het argument van ‘het minste kwaad’ dikwijls de haren ten berge doet rijzen – en terecht – mogen wij niet iedereen over één kam scheren. De besparingen van de regering Di Rupo hebben sommige budgetten gespaard, de index behouden, de laagste lonen opgetrokken. Maar er werd ook gesnoeid in nuttige overheidsuitgaven, een loonstop doorgevoerd en tegen het einde van het jaar verliezen meer dan 55.000 werklozen hun uitkering. Allemaal zeer anti-sociaal... Wanneer we naar de programma's kijken van N-VA, MR, Open VLD maar ook CD&V, dan is duidelijk

dat zij klaar staan om het programma van Business Europe (het Europees patronaat) of de Europese Commissie uit te voeren. En dat betekent het compleet afbreken van de welvaartstaat, minder belastingen voor de rijksten, sociaal overleg op maat van de patroons en nieuwe privatiseringen. Rechts gaat voor nog meer van hetzelfde dat ons op de rand van de afgrond heeft gebracht. Rechts indammen, verzwakken en het programma van sociale afbraak afblokken is dus de eerste taak waarvoor we staan. Dit kan enkel gebeuren met een offensieve houding, vandaar ons motto ‘Links moet ook durven’ met een manifest dat we overal verspreiden.

Kan links ooit de 25% overstijgen? Hoe kunnen we rechts verslaan?

PASCALE WILS: Om te beginnen is het indammen van de verrechtsing maar mogelijk indien alle linken samenwerken en laten blijken dat ze een duidelijk front vormen. Natuurlijk kan dat niet als er enkel met de kleinst gemene deler wordt uitgepakt. Het is goed dat er een linkse proteststem mogelijk is via de PVDA. Maar dat is op zich niet voldoende. Links moet ook een wervend verhaal brengen, met ruimte voor verschillen, maar met duidelijke gemeenschappelijke standpunten, waar in blok voor gevochten zal worden, want pas dan zullen de kiezers geloven dat dit

alternatief sterk genoeg om het op te nemen tegen de financiële markten.

STEPHEN: Rechts zal maar terrein verliezen wanneer er een links alternatief met geloofwaardigheid wordt uitgedragen. Geen enkele slogan – hoe goed ook – kan het geloofwaardigheidsstekort compenseren. Op dit vlak heeft de sp.a leiding een zware verantwoordelijkheid. Men zou best eens de hand in eigen boezem steken en zichzelf 5 op 10 geven in plaats van een zelfgenoegzame 8 op 10. Het is niet omdat het examen moeilijk is dat je jezelf meer punten moet geven... Men kan ook met enige nederigheid stellen dat het beter of anders kon en moest. Al diegenen die maandelijks de eindjes moeilijk aan elkaar knopen zullen dergelijke houding appreciëren. Indien echter de zelfgenoegzame houding nog steeds de bovenhand houdt, dan zal binnen afzienbare tijd een wissel van de wacht optreden.

Doen jullie een stemoproep?

STEPHEN: Ondanks de vele partijen en talloze programma's stellen we vast dat een aantal essentiële vragen buiten de campagne blijven: wie beslist over wat er met het geld gebeurt? Dit gaat dan over wat er met de inkomsten van belastingen gebeurt... Is het Europa dat hierover beslist, de financiële markten die we moeten plezieren of zijn het de verkozenen des volks? Democratie staat of valt bij deze vraag want het is de vraag over wie de lakens uitdeelt. Vandaag is dat een kleine minderheid met politici die oftewel meedraaien ofwel niet meer durven of kunnen dwars liggen. Zolang diegenen die de echte macht hebben niet verkozen worden terwijl diegenen die we verkiezen hun weinige macht uit handen geven zal er dus niets veranderen en dat moet ook gezegd worden. Daarnaast durft niemand de vraag stellen of we het gat in het begrotingstekort wel moeten dichtten? Ook dat is een erfenis van het begrotingspact van Europa. Terwijl dit tekort er maar gekomen is om-

dat de overheid zich fiscale inkomsten onttrekt of misloopt. We ontvangen 20 à 30 miljard te weinig, wegens fraude maar ook omdat we belastingen niet innen, zoals met de notionele interestaftrek. Bovendien spenderen we jaarlijks omzeggens 40 miljard euro – of bijna 10% van ons BBP – aan de terugbetaling van de staatsschuld. Is dat geen verspillen van belastinggeld? Wij denken van wel maar willen het eerst bewijzen via een audit op de overheidsschuld. Op de vraag van Bart de Wever van ‘Show me the money’ had Paul Magnette kunnen antwoorden ‘Monsieur De Wever, check dat even bij VOKA, ik zal hetzelfde doen bij het VBO en de vermogenden’...

PASCALE: Samen met anderen hebben wij onze schouders onder het platform “Laat ons ook durven” gestoken. Op een bescheiden maar significante schaal hebben wij thema's in de campagne gebracht en mensen verzameld die samen voor een links, solidair en ecologisch alternatief willen gaan, voor, tijdens en na de verkiezingen. De stemoproep zoals we nu kunnen doen is duidelijk: ga stemmen en stem links; en wat ons betreft, stem voor hen die zich achter de oproep hebben geschaard. Dat zijn zowel kandidaten op lijsten van sp.a zoals Issam Benali in Oost-Vlaanderen of Jef Van Damme in Brussel of nog Eddy Van Lancker op de Europese lijst. Dat zijn linkse mensen die een stem verdienen op sp.a lijsten. Uiteraard kan er ook voor Groen als dusdanig gestemd worden en is PVDA de meest consequente linkse stem. Binnen elk van de partijprogramma's zitten zeer goede dingen en in elk van die partijen heeft goede, linkse, intelligente en betrokken mensen. Vandaar nog eens opnieuw onze oproep tot samenwerken rond wat ons bindt, niet wat ons verdeelt.

STEPHEN: Dit wordt niet de moeder van alle verkiezingen maar een nieuwe ronde in een aanslepende uitputtingsslag met op de achtergrond twee concurrerende maatschappij-modellen. Aan de kant van N-VA domineert het na-

tionaal-liberalisme met een autoritair inslag; aan de kant van PS-sp.a domineert er een sociaal model dat lange tijd redelijk heeft gefunctioneerd, hoewel het te betuttelend was en blind bleef voor de limieten van het ecosysteem. Vandaag wil het kapitaal de restanten van dat sociaal model over boord gooien. Maar de strijd voor de verdediging van dit sociaal model opent de weg voor een versterking en een vernieuwing ervan. In ons land staat de sociaaldemocratie nog steeds op een kruispunt, daar waar men in Griekenland de toepassing van de memoranda van de Troika met overtuiging blijft uitvoeren en François Hollande duidelijk kiest voor een hervormingsagenda die sociale noden opoffert voor het herstel van de competitiviteit.

Wat na de verkiezingen?

PASCALE: We maken een evaluatie en zullen verder timmeren aan de weg om het verweer tegen nieuwe besparingsrondes te steunen. We zullen ook rond bepaalde thema's campagnes op touw zetten. Wat ook de regeringsformule zal worden, na de verkiezingen zal er opnieuw moeten “gevochten” worden om onze sociale welvaartstaat te behouden en liefst nog socialer te maken. Als je nu kijkt naar de programma's van sommige partijen, dan zal na de verkiezingen het echte werk pas beginnen. Met ROOD! willen wij dat er linkse samenwerking komt, ook van onderuit, met actieve participatie vanwege verenigingen en politieke daklozen, want het zal nodig zijn.

STEPHEN: Er is nood aan frisse wind en innoverend handelen. Wij zullen hiertoe bijdragen, ook op ideologisch vlak, met het ecosocialisme. Of op strategisch vlak, door te stellen dat we de republikeinse gedachte niet aan rechts mogen overlaten en dat we ‘sovereïnisme’ – zeg maar het zelfbestuur van de 99% – en een democratische omwenteling nodig hebben. De krachtsverhoudingen zijn er misschien niet naar maar de systeemcrisis gaat ingrijpende veranderingen wel noodzakelijk maken...

**Lees en bestel
ons Manifest**

www.roodlinks.be
info@roodlinks.be

BEWEGING

Dirk Pauwels, een roodgroene Vlaming die campagne voert over de taalgrens

DIRK PAUWELS kandidaat van ROOD op de Europese lijst van Mouvement de Gauche (6de plaats op lijst 22). In tegenstelling tot wat sommigen denken is ROOD! actief en zijn wij bewust ingegaan op het aanbod van Mouvement de Gauche om een partijgenoot op hun Europese lijst te zetten. De keuze is gevallen op Dirk Pauwels (65j) kinesist en overtuigd ecosocialist.

Onze bescheiden kameraad was reeds in zijn jeugd sterk geïnteresseerd in politiek. Dirk is in Brussel opgegroeid maar nu woonachtig in Antwerpen. Als pas afgestudeerde kinesist vond hij in Elsene moeilijk werk. De taalwetgeving vormde een obstakel. Dirk was tweetalig maar had zijn middelbare schooltijd enkel in het Nederlands doorlopen. Tegen de tijd dat hij het noodzakelijke taalexamen had afgelegd was de betrekking aan het OCMW van Elsene waarvoor hij solliciteerde ingevuld en kon hij slechts een halftijdse betrekking bekomen in het OCMW Antwerpen. Dus begin hij ook een zelfstandige praktijk. Deze ervaring liet hem toe de arbeidsmarkt vanuit diverse hoeken te bekijken en verscherpte zijn maatschappelijk kritische geest.

Op het moment dat het ACOD de privatisering van de OCMW ziekenhuizen liet begaan, stapte hij als protest even uit de vakbond. Maar zijn gevoel voor rechtvaardigheid liet hem immers niet toe om passief toe te kijken op de slechte werkomstandigheden van een geprivatiseerd ziekenhuis in volle herstructurering. Dus kwam hij terug. Als syndicaal afgevaar-

digde probeerde hij onder meer de ergonomische werkomstandigheden van zijn collega's te verbeteren. Sedert zijn recente pensionering blijft hij actief in zijn zelfstandige praktijk waar hij vooral aandacht heeft voor de gevolgen van de belastende werkomstandigheden van zijn patiënten.

In het verleden was Dirk Pauwels actief in de SP-a. Bij de oprichting van ROOD! vervoegde hij onze rangen daar hij teleurgesteld en ontevreden was over de rechtse koers van de SP-a.

Vanuit zijn ervaringen in het werkveld groeide door de jaren heen de overtuiging dat ecologie het voortouw moet nemen in de politiek. Sedert begin 2014 neemt Dirk Pauwels deel aan de vergaderingen van het Europees ecosocialistisch netwerk met onder meer de begeesterende Jean Luc Mélanchon.

Dirk Pauwels is een man met veel ideeën en een duidelijke ecosocialistische visie. Hij streeft naar een eerlijke, rechtvaardige sociaal-ecologische evenwichtige maatschappij waarin het financieel kapitalisme aan banden wordt gelegd, de bestaande openbare diensten worden behouden om de rechten van

de (zwakkere) burgers te waarborgen, de energiebronnen beschermd worden door openbare diensten en geen product worden van de privémarkten en zodoende voor iedereen toegankelijk blijven.

Verder is hij voorstander van een seculiere staat en waarin iedereen toegang heeft tot gezondheidszorg en onderwijs. In zijn maatschappijvisie moet iedereen een degelijk loon krijgen en werklozen niet afgestraft omwille van hun ervaren tegenslagen. Deze maatschappij is rechtvaardig daar justitie toegankelijk wordt voor iedere burger... Met zijn deelname aan de Europese verkiezingen wil Dirk Pauwels op de lijst van Mouvement de Gauche de verbondenheid van onze bewegingen benadrukken en wil hij een duwtje te geven om het huidige neoliberale Europa te doen kantelen.

Indien jullie zich kunnen vinden in de ideeën van deze bescheiden maar daadkrachtige witte raaf, stem dan op 25 mei op Dirk Pauwels, kandidaat van Rood 6de plaats op lijst 22 van Mouvement de Gauche! Wij wensen hem alvast veel succes.

ROOD! maakt recentelijk een draai naar het ecosocialisme en maakt deel uit van het Europees Ecosocialistisch Netwerk dat politieke krachten verbindt die actief zijn binnen de European Left of de Europese groenen.

Wat is ecosocialisme

Ecosocialisme is gebaseerd op een essentiële vaststelling: de kapitalistische logica is destructief voor de mens en voor het milieu. De onuitputtelijke winsthonger verrijkt een kleine minderheid en drijft het ecosysteem voorbij haar capaciteiten van absorptie en vernieuwing.

Ecosocialisme drukt de overtuiging uit dat zowel een niet-ecologisch socialisme als een niet-socialistische ecologie ontoereikend zijn.

Ecosocialisme is een globaal alternatief waarbij de mensheid een stap vooruit zet door haar eigen ontwikkeling te beheersen in relatie tot het ecologisch draagvlak waarop ons voortbestaan rust.

Ecosocialisme streeft gelijke vrijheid na voor iedereen rekening houdende met de 'rechten' van het ecosysteem waarvan het leven afhankelijk is, nu en voor de volgende generaties.

Ecosocialisme is emancipatorisch en streeft de opheffing na van elke vorm van onderdrukking van op basis van geslacht, religie, afkomst of seksuele geaardheid.

Ecosocialisme aanziet democratische soevereiniteit van de inwoners ten aanzien van economische en politieke besluitvormingsprocessen als een volwaardig gegeven van de emancipatie. Volwaardige democratie veronderstelt een republiek waarbij verkozenen afzetbaar zijn, mandaten in tijd worden beperkt en de bevolking ook via referenda wordt geraadpleegd.

Ecosocialisme is internationalistisch en aanziet het overstijgen van het kapitalistisch productivisme en consumerisme als een globale noodzaak waarbij de actie op lokaal-stedelijk, regionaal, nationaal en internationaal niveau onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Internationalisme betekent niet dat vrijhandel altijd toegestaan moet worden noch dat alle grenzen altijd open moeten zijn.

Ecosocialisme streeft een opwaartse harmonisatie na van leef-, werk en loonverhoudingen rekening houdende met het draagvlak van het ecosysteem. De groei van het Bruto Binnenlands Product kan niet de maatstaf zijn van beschaving. Ook dienen alle menselijke activiteiten onderworpen te worden aan de toetssteen van de 'Groene regel' die hun impact op het ecosysteem opneemt in de waarde-beoordeling, relevantie of de nutswaarde.

VROUWEN

In elke vrouw schuilt een 'Moeder Courage'

Dat geldt alvast voor de 10% vrouwen die de moed hebben een verkrachting aan te geven omdat de aangifte zelden leidt tot een effectieve celstraf voor de dader. Redenen tot seponering zijn dikwijls gebrek aan bewijzen of omdat de dader onbekend is. Maar er worden ook bizarre argumenten tot seponering aangevoerd, zoals het gedrag van het slachtoffer. Laat ons duidelijk wezen: niet de alcohol, niet het korte rokje, niet de mooie glimlach, maar alleen de dader treft schuld.

Moed hebben de jonge meisjes die zich verzetten tegen genitale verminking, omdat het een aanslag is op hun lichamelijke integriteit. Het is een perverse vorm van onderdrukking van vrouwen. Cultuurrelativisme is in deze ongepast. Zeer terecht wordt de term 'vrouwenbesnijdenis' niet meer gehanteerd, maar spreekt men van FGM (Female Genital Mutilation), door de VN erkend als schending van de mensenrechten.

Moeder Courage, een ere-titel voor alle Europese vrouwen die het recht op abortus blijven op-

eisen. Onlangs werd in Spanje abortus verboden. Ook elders in Europa en in de hele wereld willen conservatieve krachten het recht op abortus ontnemen. Ook hier zijn pro-life bewegingen actief die het zelfbeschikkingsrecht van vrouwen aanvechten, die abortus naar de illegaliteit willen verwijzen, met alle gevolgen van dien. Wij zijn niet pro abortus, we zijn pro keuze en die keuze moet gewijvaard blijven.

Vrouwen met lef die elk jaar actie voeren voor gelijk loon op equal pay day. In België verdient een vrouw gemiddeld 22% dan een

man. Heel veel vrouwen werken deeltijds en dat is niet altijd hun keuze: zij doen dat wegens familiale omstandigheden of omdat de job van hun keuze enkel deeltijds wordt aangeboden. Alleenstaande moeders worden in deeltijdse arbeid gedwongen omdat zij werk en gezin moeten combineren.

Hoed af voor alle vrouwen die zich verzetten tegen mentale en fysieke onderdrukking, die het beu zijn als tweederangsburgers beschouwd te worden. Vrouwen zijn geen onmondige wezens die getrouwelijk moeten worden, die genitaal verminkt kunnen worden,

die achter hoofddoeken moeten weggelaten worden, die onrein zouden zijn. Dergelijke opvattingen ontkennen elk respect voor de menselijke waardigheid van de

vrouw en haar zelfbeschikkingsrecht over zichzelf, haar leven, haar lichaam.

Marita De Neubourg

Wanneer winsten voorrang krijgen op veilig voedsel

De VS en de EU onderhandelen momenteel over het TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership, soms ook TAFTA genoemd). Niet bepaald voorpaginanieuws. Nochtans is de potentiële impact enorm. Het TTIP-akkoord moet obstakels wegnemen om handel te drijven.

De inhoud van de onderhandelingen wordt angstvallig geheim gehouden. Niet verwonderlijk als je weet dat het akkoord het algemeen belang ondergeschikt dreigt te maken aan commerciële belangen. Worden onze persoonsgegevens binnenkort te grabbel gegooid onder het mom van vrijhandel? Worden we in Brussel overspoeld met ggo's om de winstvooruitzichten van enkele ondernemingen niet te schaden? Met een resolutie in het Brussels parlement willen we de Europese Commissie tot de orde roepen: geen TTIP/TAFTA zonder garanties voor het welzijn van Brusselaars en Europeanen.

Dit is geen pleidooi tegen vrijhandel. Meer trans-Atlantische handel kan extra banen opleveren en de keuzevrijheid van de consument vergroten. Dit is wel een pleidooi tegen een vrijhandelsakkoord op maat van commerciële belangen en ten koste van onze sociale welvaart. Op 93% van de overlegvergaderingen met 'stakeholders' die de Europese Commissie organiseerde waren enkel bedrijfsorganisaties uitgenodigd. Je zou voor minder ongerust worden.

De opzet van het TTIP/TAFTA is duidelijk. Eerst moeten de nog resterende handels-tarieven tussen de EU en de VS afgeschaft worden. Maar dan begint het echte werk: de handelsbelemmeringen achter de douanegrenzen aanpakken. Dat gaat dan over

regels over markttoegang die verschillend zijn in de EU en in de VS. Daardoor vinden goederen, diensten of investeringen van het ene gebied moeilijker toegang tot het andere gebied. Dit vrijhandelsakkoord wil daarom meer 'wederzijdse erkenning': men gaat er van uit dat een product dat toelating heeft voor de EU-markt ook goed genoeg is voor de Amerikaanse markt en vice versa. Als een auto toestemming krijgt voor de Amerikaanse markt kan hij meteen ook in de EU verkocht worden. De auto moet niet opnieuw een goedkeuringsprocedure doorlopen of aan alle Europese regels getoetst worden. Tijd en geld worden uitgespaard, de handel verloopt vlotter.

My kingdom for your profit

Maar wederzijdse erkenning wordt moeilijk als regels te ver uiteen liggen. Het TTIP wil daarom dat de regels naar elkaar toe groeien. In deze logica worden strengere normen al snel gezien als handelsbelemmeringen. En hier knelt het schoentje. In de EU zijn op enkele cruciale domeinen – denk maar aan voedselveiligheid, milieubescherming, privacybescherming of arbeidsrecht – veel strengere regels van kracht dan in de VS. Een afzwakking van die strengere regels dringt zich op.

Daar blijft het niet bij. Het TTIP wil in navolging van andere handelsakkoorden tussen bv. de VS en Canada een 'geschillen-arbitrage voor investeringsbescherming' (ISDS) invoeren. Ondernemingen krijgen de macht om voor dat orgaan de regelgeving van een ondertekenend land aan te vechten als ze vinden dat die regels hun verwachte winst beperken, ook al komt die winst er ten koste van het algemeen belang. Tabaksfabrikant Philip Morris heeft zo Australië voor een ISDS gedaagd omwille van de gezondheidswaarschuwingen op sigarettenverpakkingen. Die zorgen namelijk voor minder verkochte sigaretten en lagere winsten. Helemaal pervers wordt het als landen op den duur zichzelf censureren: als reactie op de zaak tegen Australië annuleerde Nieuw-Zeeland haar eigen plannen voor gelijkaardige gezondheidswaarschuwingen.

Niemand krijgt vandaag inzage in de onderhandelingen die de Europese Commissie namens de EU en haar lidstaten voert. Wel werden al documenten gelekt en kunnen we heel wat leren uit bestaande akkoorden. Zowel de wederzijdse erkenning als het arbitragesysteem dreigen het welzijn van Europese burgers in het gedrang te brengen. Voorbeel-

den zijn er genoeg. Neem de regelgeving inzake de bescherming van ons klimaat. De VS heeft het Kyoto-verdrag niet ondertekend, de EU wel. Onder het TTIP zou een Amerikaans bedrijf strengere Europese regels over vervuilende motoren kunnen aanvallen onder het mom van handelsbelemmering. Hetzelfde verhaal bij voedselveiligheid. De VS laat chloorkippen (na de slacht met chloor behandeld) toe, de EU niet. Moeten we in naam van de wederzijdse erkenning de Europese regels verzwakken, ook al kwamen die er om de volksgezondheid te beschermen? Laten we toe dat het TTIP regels verzwakt die onze werknemers of onze privacy beschermen? Regels die door democratisch verkozen regeringen zijn ingevoerd en die dus de wil van de Europese burgers weer spiegelen.

Brussel zone buiten TTIP

Als sociaal democraten willen we deze risico's niet nemen. Op Europees niveau hebben de Europese Socialisten en Democraten (S&D), de grootste progressieve fractie in het Europees parlement, een reeks rode lijnen bepaald waaraan het TTIP moet voldoen.

In het Brussels parlement heeft de sp.a fractie een resolutie ingediend. Want ook in Brussel zal het TTIP zich laten gelden. Wat bijvoorbeeld met het verbod op genetisch gemodificeerde gewassen (ggo's) dat het Brussels gewest onlangs goedkeurde? Ggo's zijn allesbehalve verboden in de VS. Wat zal Amerikaanse bedrijven tegenhouden om Brussel of België aan te klagen omdat ze hier hun grote tomaten niet mogen verkopen?

Onze resolutie vraagt in essentie twee dingen. We willen dat de onderhandelingen over het TTIP onderbroken worden tot er openheid komt over de inhoud ervan. En we willen minimale garanties dat de democratische regels die onze burgers beschermen niet naar beneden wordt genivelleerd, en al zeker niet dat individuele bedrijven die regels kunnen aanvallen. Eerder keurde de Conseil Régional van Ile-de-France trouwens al een gelijkaardige motie goed.

Als het parlement onze resolutie goedkeurt, verklaren we Brussel 'zone buiten TTIP' zolang aan onze voorwaarden niet is voldaan. Met dit initiatief willen we ook ons steentje bijdragen aan een Brussels, nationaal, Europees en mondiaal debat over de richting die de trans-Atlantische handel moet uitgaan.

Als Europaminnende sociaal-democraten kunnen we niet aanvaarden dat de EU onder het mom van vrijhandel onze zorgvuldig opgebouwde sociale welvaart afbreekt. De belangen van de burgers moeten voorop staan, niet die van bedrijven. Wij staan voor een EU die de bescherming van onze werknemers hoog in het vaandel draagt. Een EU die voedselveiligheid belangrijker vindt dan winsten. Een EU die milieuregels niet verzwakt maar net versterkt.

Jef Van Damme,
Brussels parlamentslid voor sp.a
1^e opvolger Brussels parlement

Sophie Brouhon,
Brussels parlamentslid voor sp.a
5^e plaats Brussels parlement

15 MEI OM 8 UUR - EGMONTPALEIS

LAAT ONS DE EUROPEAN BUSINESS SUMMIT OMSINGELEN

STOP DE MULTINATIONALS DIE DE EUROPESE POLITIEK DICTEREN!
NEEN AAN HET SOBERHEIDSBELEID! NEEN AAN DE GROTE TRANSATLANTISCHE MARKT (TTIP)! BANGEDEMOCRATIE!

ALLIANTIE ALLIANCE ALLIANZ D19-20

www.d19-20.be
www.altersummit.eu

ALTER SUMMIT

- TTIP/TAFTA is een vrijhandelsakkoord tussen de Verenigde Staten en de Europese Unie met onderhandelingen die achter de schermen worden gevoerd.
- TTIP/TAFTA is een gevaar voor de democratie want multinationals zullen landen voor de rechtbank kunnen slepen wegens

- regelgeving die de 'vrijhandel belemmert' en 'omzetverlies veroorzaakt'.
- Het gevaar bestaat dat de Europese markt wordt geopend voor de Noord-Amerikaanse producten op voorwaarde dat de consument geïnformeerd wordt dankzij de kleine lettertjes en etiketten.

- Er is vandaag nood aan harmonisatie van alle sociale en ecologische normen binnen de Europese Unie in plaats van nog meer 'vrijhandel'

meer info op www.no-transat.be

